

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
III kwartał 2018**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 99

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz),
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Ewa Ratuszny
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2018

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

Nr rej. PR 18397

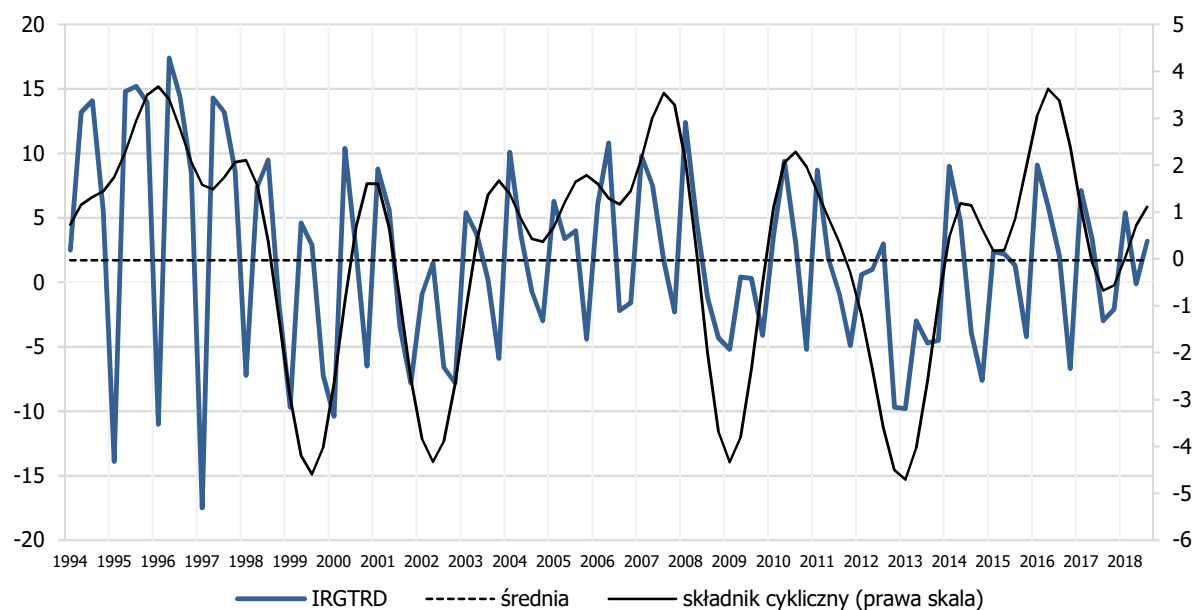
Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 99. W badaniu uczestniczyły 130 przedsiębiorstwa. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie: <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

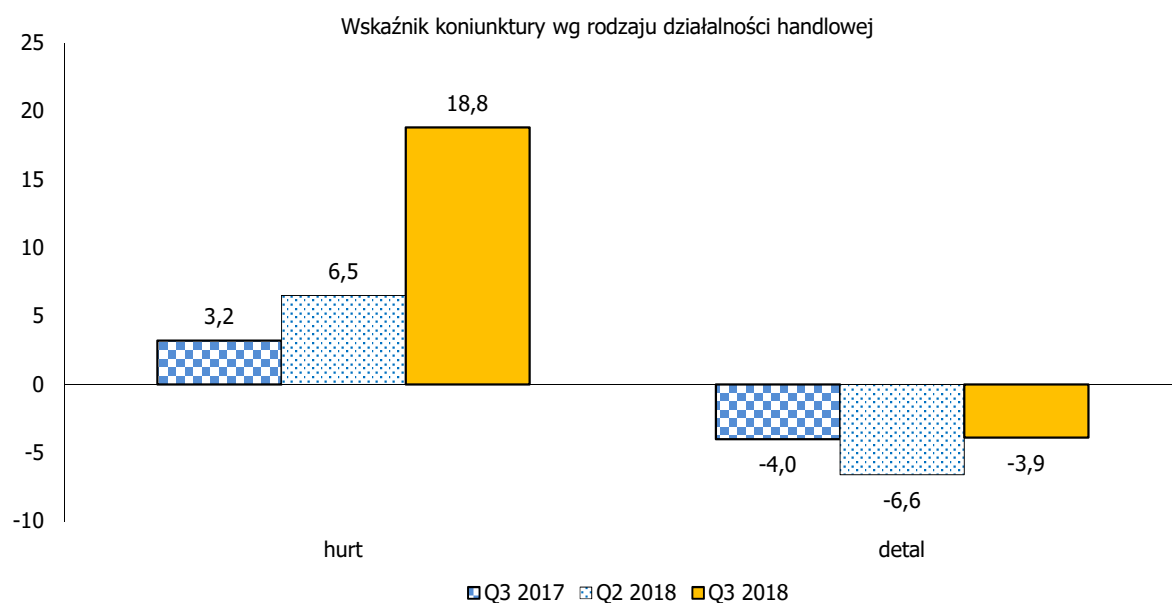
SPIS TREŚCI

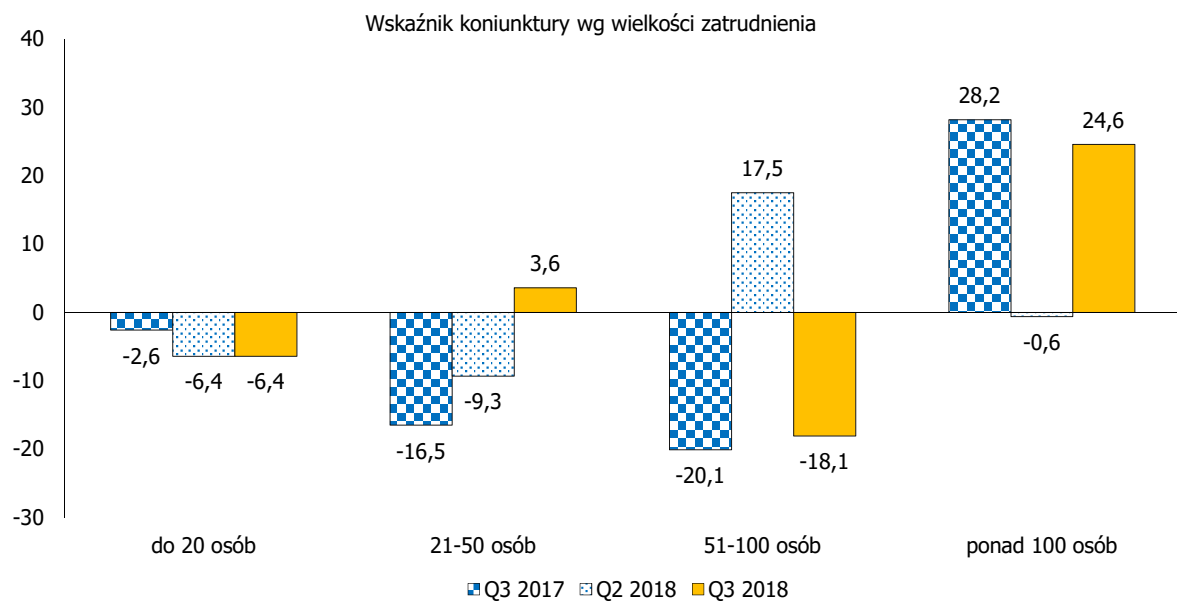
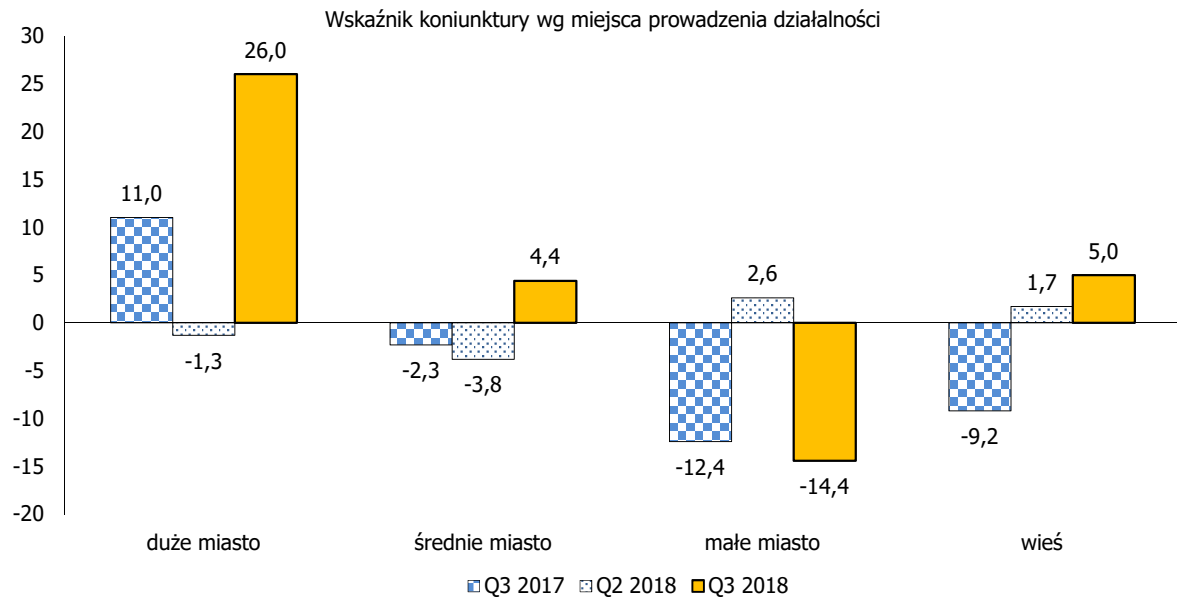
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	2,6	-1,2	7,0	8,6	0,4
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-5,5	-5,2	-0,7	1,7	-1,8
3. zapasy - stan	6,3	0,0	-9,6	10,7	-10,9
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	-3,0	-2,1	5,4	-0,1	3,2

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w III kwartale 2018 r. uległa poprawie. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zwiększyła się o 3,3 punktu i obecnie wynosi 3,2 pkt. Jest wyższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (-3,0 pkt w III kwartale 2017 r.) oraz od średniej dla III kwartału z ostatnich dziesięciu lat (-0,4 pkt).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano wzrost wartości wskaźnika dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 100 osób (z -0,6 pkt do 24,6 pkt) oraz tych, które zatrudniają od 21 do 50 pracowników (z -9,3 pkt do 3,6 pkt). Duży spadek (o 35,6 pkt) zaobserwowano dla grupy przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 osób. W przypadku małych przedsiębiorstw (do 20 pracowników) nie odnotowano żadnych zmian (wskaźnik koniunktury pozostał na niezmiennym poziomie -6,4 pkt).

3. W przekroju według rodzaju działalności handlowej poprawę koniunktury zanotowano we wszystkich grupach przedsiębiorstw. Najwyższy wzrost (o 12,3 pkt) zaobserwowano dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą hurtową, najniższy zaś (o 2,7 pkt) dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą detaliczną. Była to zarazem jedyna grupa, dla której – pomimo wzrostu – utrzymała się ujemna wartość wskaźnika koniunktury (-3,9 pkt).

4. W przekroju według miejsca prowadzenia działalności poprawę koniunktury zaobserwowano we wszystkich grupach przedsiębiorstw handlowych, z wyjątkiem działających w małych miastach. Najwyższy wzrost, o 27,3 pkt, odnotowano dla przedsiębiorstw handlowych funkcjonujących w dużych miastach, a najniższy, o 3,3 pkt, dla tych, które prowadzą handel na wsiach. Jedyną ujemną wartość wskaźnika koniunktury zanotowano dla przedsiębiorstw z małych miejscowości (-14,4 pkt).

5. Wartość ogólnego wskaźnika koniunktury w handlu wzrosła. Wzrosły również wartości sald dot. sytuacji ogólnej i finansowej, wielkości zatrudnienia oraz utrzymywanej powierzchni magazynowej. Ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą, a ich przewidywania dotyczące najbliższych 6 miesięcy są nadal optymistyczne – spodziewają się utrzymania ogólnej, dobrej sytuacji swoich przedsiębiorstw.

6. Od początku badania koniunktury w handlu, prowadzonego przez IRG SGH, trzy czynniki niezmiennie ograniczają poprawę sytuacji przedsiębiorstw handlowych: konkurencja, wysokie koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w mijającym kwartale. W porównaniu z II kwartałem 2018 r. wzrósł odsetek uczestników badania uskarżających się na wysokie koszty zatrudnienia pracowników – z 63,7% do 70,1%. Spadł natomiast odsetek wskazujących na konkurencję jako barierę (z 73,0% do 71,0%) oraz niedostateczny popyt (z 45,9% do 44,0%). Na kolejnych miejscach w rankingu czynników ograniczających rozwój działalności uplasowały się: zbyt mała powierzchnia sprzedaży i magazynów, wysokość oprocentowania kredytów oraz ich niska dostępność.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o sytuację ogólną przedsiębiorstw handlowych zwiększyła się w porównaniu z II kwartałem 2018 r. o 9,2 pkt, osiągając poziom -0,8 pkt (niższy o 5,0 pkt niż w analogicznym okresie 2017 roku). Przedsiębiorstwa nie spodziewają się zmiany swojej ogólnej sytuacji w najbliższych miesiącach.

8. Poprawiła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zmianę sytuacji finansowej wyniosła 0,4 pkt i jest o 5,1 pkt wyższa niż kwartał wcześniej oraz o 4,6 pkt wyższa od wartości z analogicznego okresu ubiegłego roku. Rozkład

odpowiedzi jest następujący: 21,3% badanych przedsiębiorstw uznało, że względem II kwartału 2018 r. ich sytuacja finansowa poprawiła się, 57,9% respondentów stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 20,9% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się nieznacznego pogorszenia się swojej sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach.

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów spadła względem II kwartału 2018 r. o 21,6 pkt i wynosi obecnie -10,9 pkt. Jest również niższa od wartości sprzed roku (wówczas 6,3 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 11,3% badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 66,5% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 22,2% respondentów poinformowało o spadku zapasów. Przewidywany jest dalszy spadek poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach (wartość salda prognostycznego wynosi -16,9 pkt).

10. W ciągu ostatniego kwartału nastąpił spadek wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców krajowych (z 16,3 pkt do 3,0 pkt). Pomimo spadku wartość salda pozostała dodatnia, choć niższa od zanotowanej w III kwartale 2018 r. (wówczas 6,7 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się nieznacznego spadku zakupów od dostawców krajowych.

11. W ciągu kwartału spadła również wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (z poziomu -7,0 pkt do -14,3 pkt). Jest o 8,5 pkt niższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (wówczas -5,8 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 9,0% respondentów w III kwartale 2018 r. zwiększyło – w porównaniu z II kwartałem 2018 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 67,6% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 23,3% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w kolejnych miesiącach sytuacja ulegnie poprawie (wartość salda prognostycznego jest jednak ujemna i wynosi -5,2 pkt).

12. Nieznacznie wzrosło zatrudnienie w handlu. W ciągu kwartału wartość salda zwiększyła się o 2,0 pkt, osiągając poziom -12,2 pkt. Jest jednak niższa niż rok wcześniej o 3,0 pkt. Przedsiębiorstwa planują zmniejszyć zatrudnienie w nadchodzących miesiącach.

13. W III kwartale 2018 r. w 57,9% przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2018 r. (w tym: w 18,5% o więcej procent, w 30,0% o tyle samo procent, a w 9,4% o mniej procent), w 38,2% ankietowanej grupy przedsiębiorców ceny nie zmieniły się, natomiast w 3,9% obniżyły się. Przedsiębiorstwa spodziewają się wzrostu cen w kolejnym kwartale.

14. Zmniejszył się wolumen sprzedawanych towarów (spadek wartości salda o 4,4 pkt). Wartość salda wynosi -1,3 pkt i jest znacznie niższa od poziomu odnotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku (była wówczas równa 18,0 pkt). Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 23,3% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w III kwartale 2018 r. względem II kwartału 2018 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 52,1% respondentów wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast u 24,6% ankietowanych nastąpił spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują niewielki wzrost wielkości sprzedaży w najbliższym kwartale.

15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej nieznacznie zwiększyła się, lecz nadal pozostaje ujemna (-3,4 pkt). Jest niższa o 1,3 pkt niż rok wcześniej. Prognozy są nadal pesymistyczne (wartość salda przewidywań wynosi -5,1 pkt).

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w III kwartale 2018 r. została przez nie oceniona jako dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi 9,5 pkt. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 21,9% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 65,7% za średnią, a 12,4% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się pogorszenia się

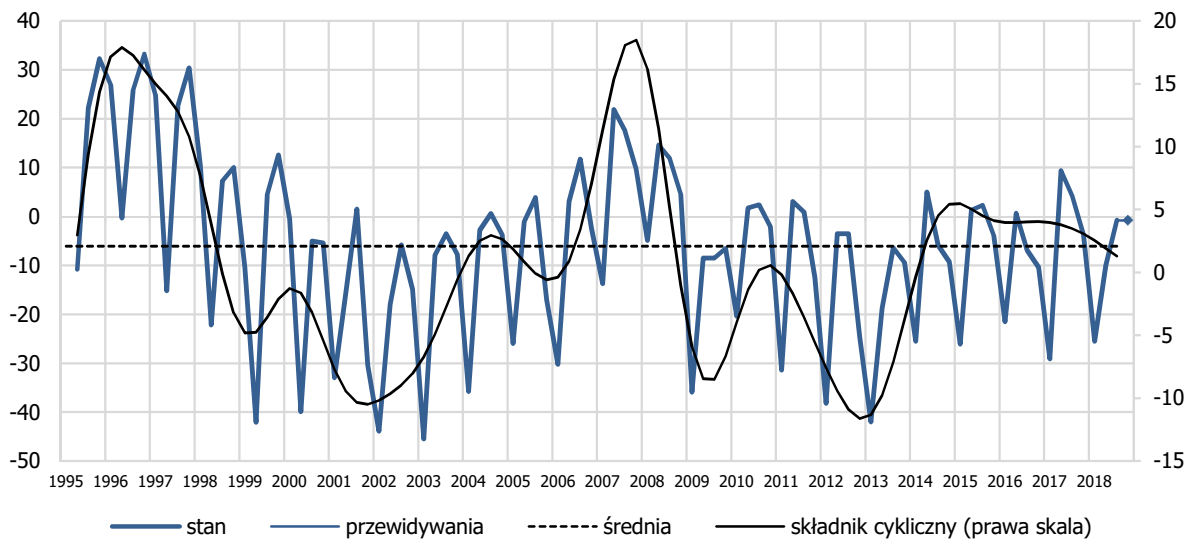
ogólnej sytuacji ekonomicznej w nadchodzącym kwartale (wartość salda prognostycznego jest równa 0,5 pkt).

17. Od wielu lat na wysokim poziomie utrzymuje się wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wzrostu konkurencji na rynku. W tym badaniu zwiększyła się ona (o 8,2 pkt) w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 42,8 pkt. Rozkład odpowiedzi był następujący: 43,2% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w III kwartale 2018 r. względem II kwartału 2018 r. konkurencja dla nich wzrosła, 56,4% nie zauważyło zmiany, a 0,4% respondentów stwierdziło, że konkurencja zmniejszyła się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają niezmiennie wysokiego zagrożenia ze strony konkurencji.

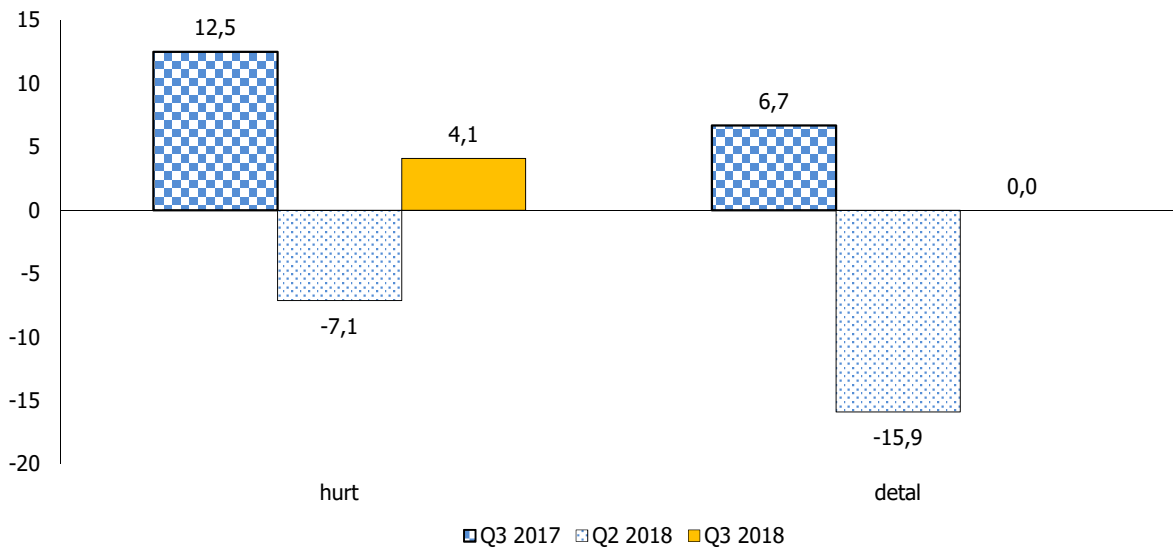
2. Wyniki szczegółowe

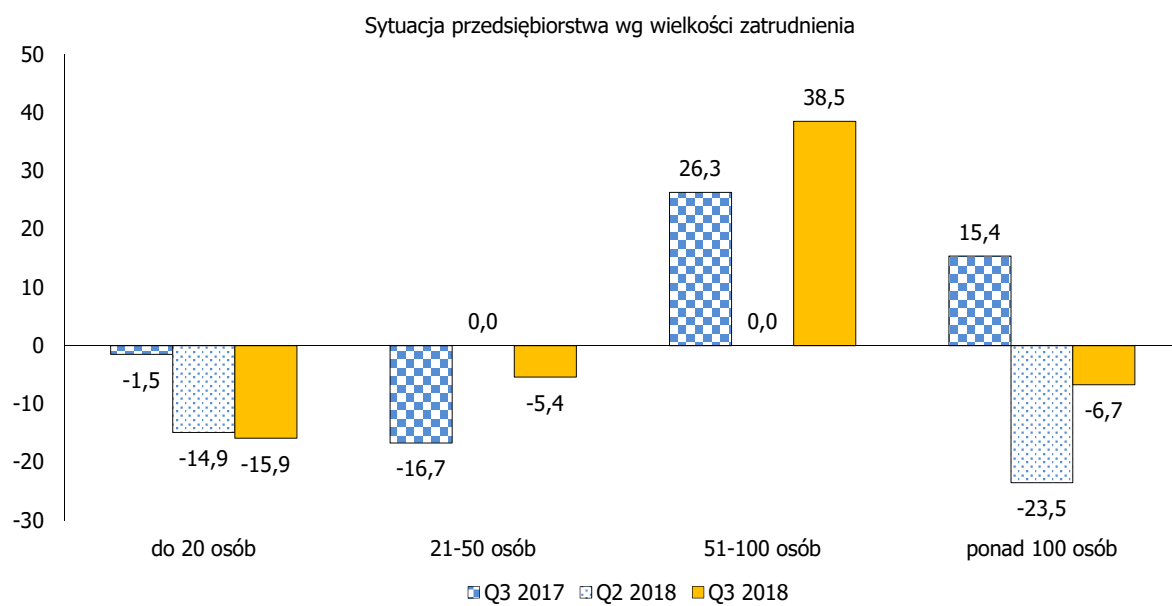
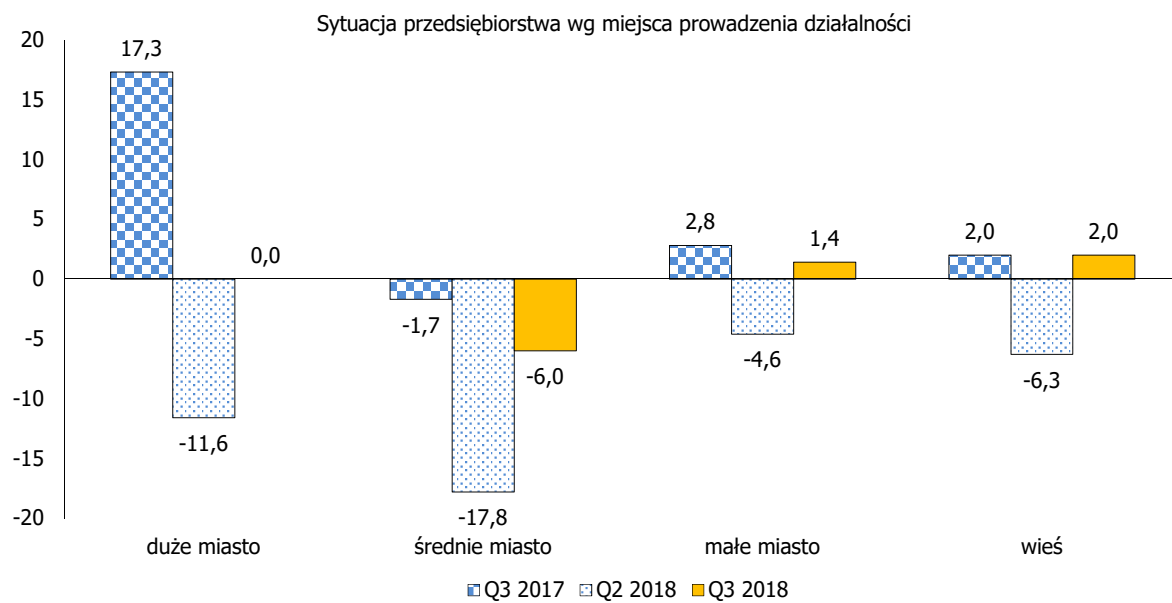
SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

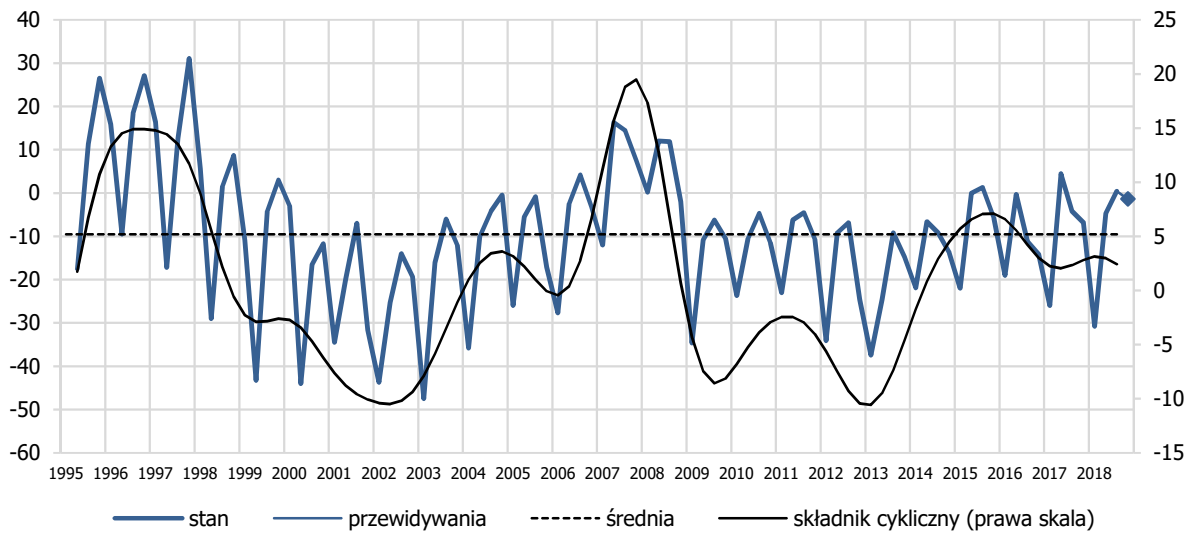
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. poprawa	24,3	19,7	7,3	15,1	21,1	18,1
2. brak zmiany	55,6	57,0	59,9	59,8	57,0	63,0
3. pogorszenie	20,1	23,3	32,8	25,1	21,9	18,9
saldo (1.-3.)	4,2	-3,6	-25,5	-10,0	-0,8	-0,8

Sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

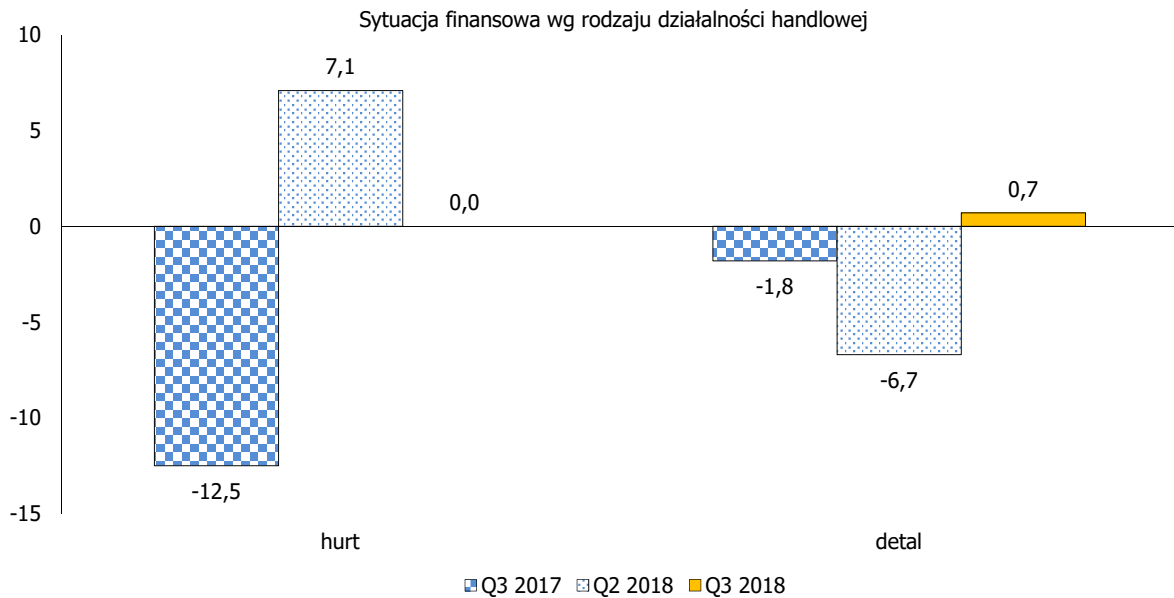

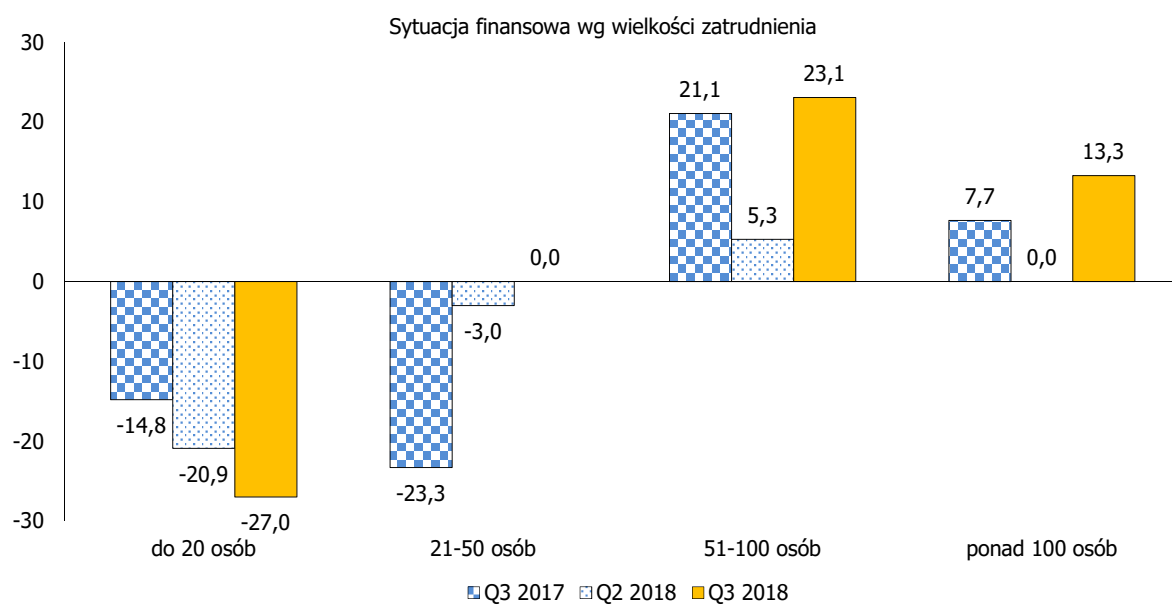
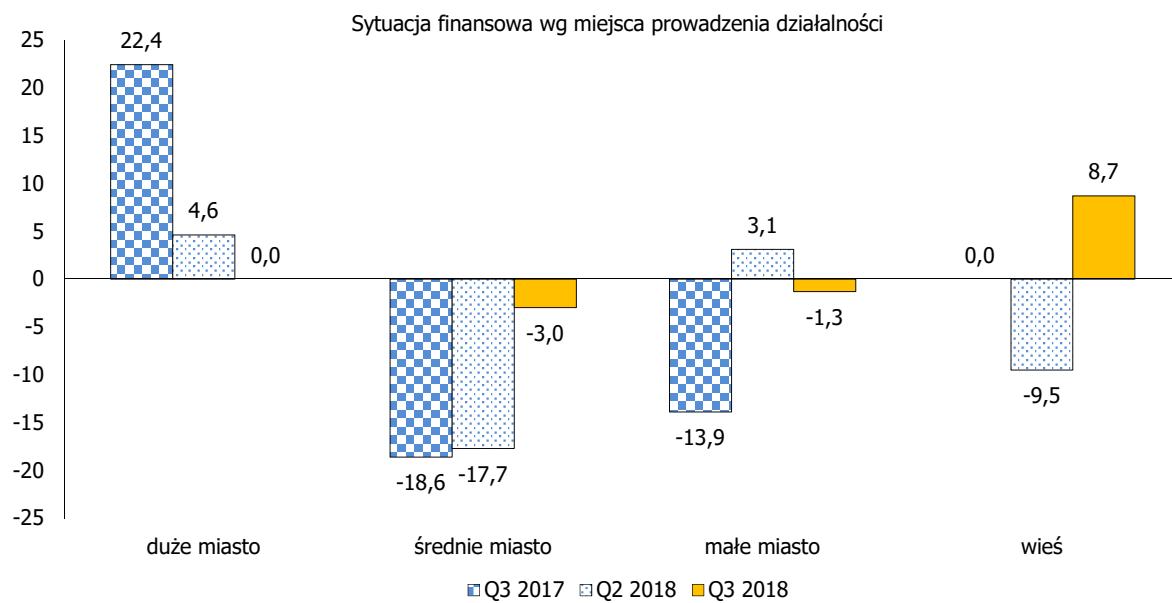

SYTUACJA FINANSOWA

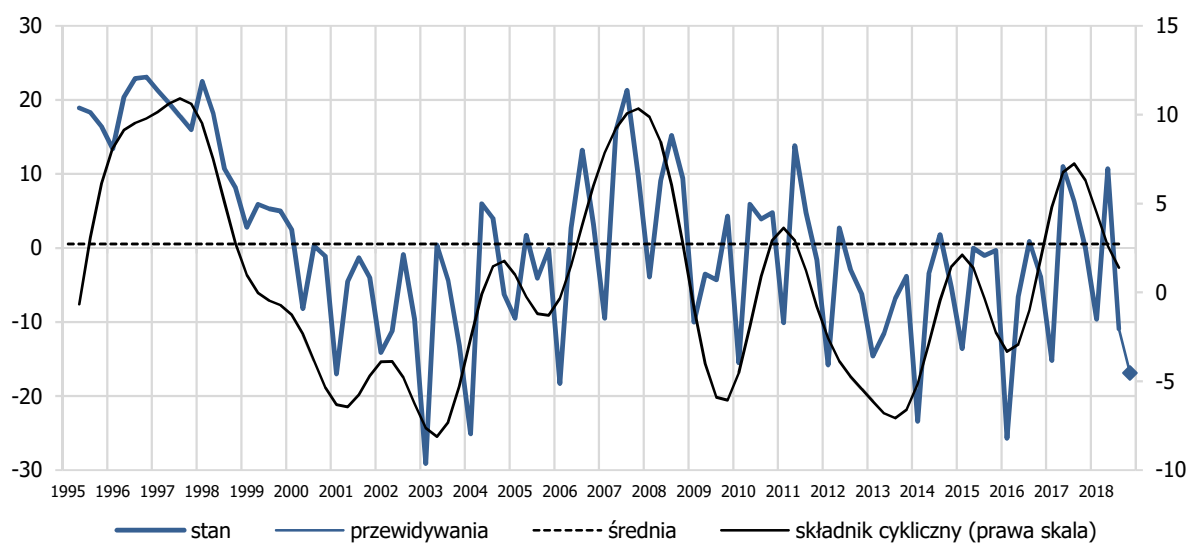

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. poprawa	20,1	19,3	5,5	14,9	21,3	16,4
2. brak zmiany	55,6	54,6	58,2	65,5	57,9	65,8
3. pogorszenie	24,3	26,1	36,3	19,6	20,9	17,8
saldo (1.-3.)	-4,2	-6,8	-30,8	-4,7	0,4	-1,4

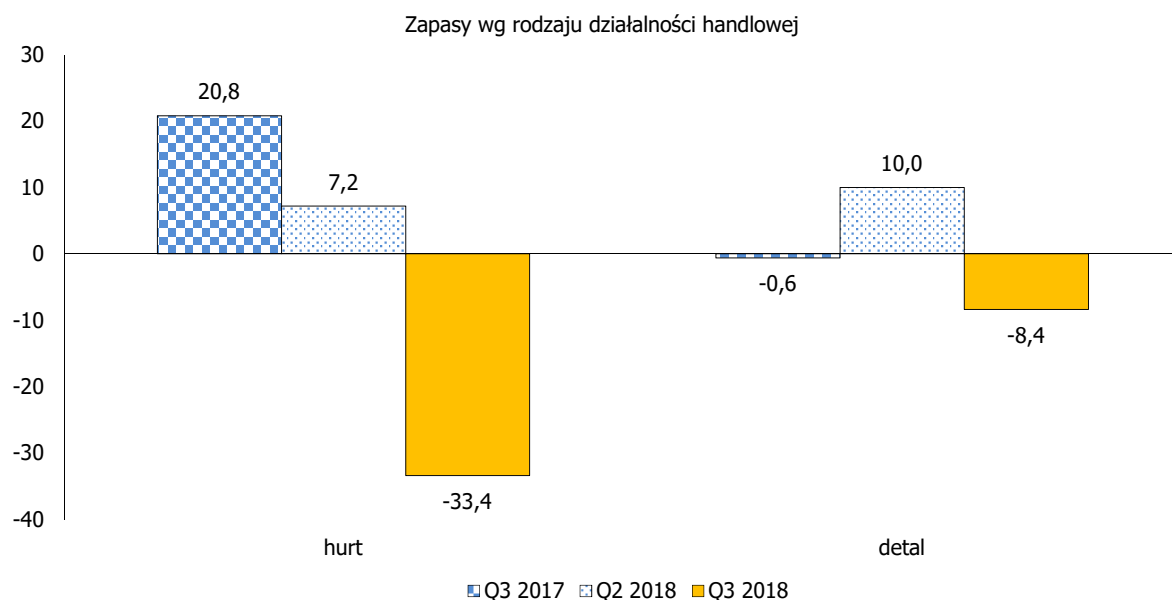

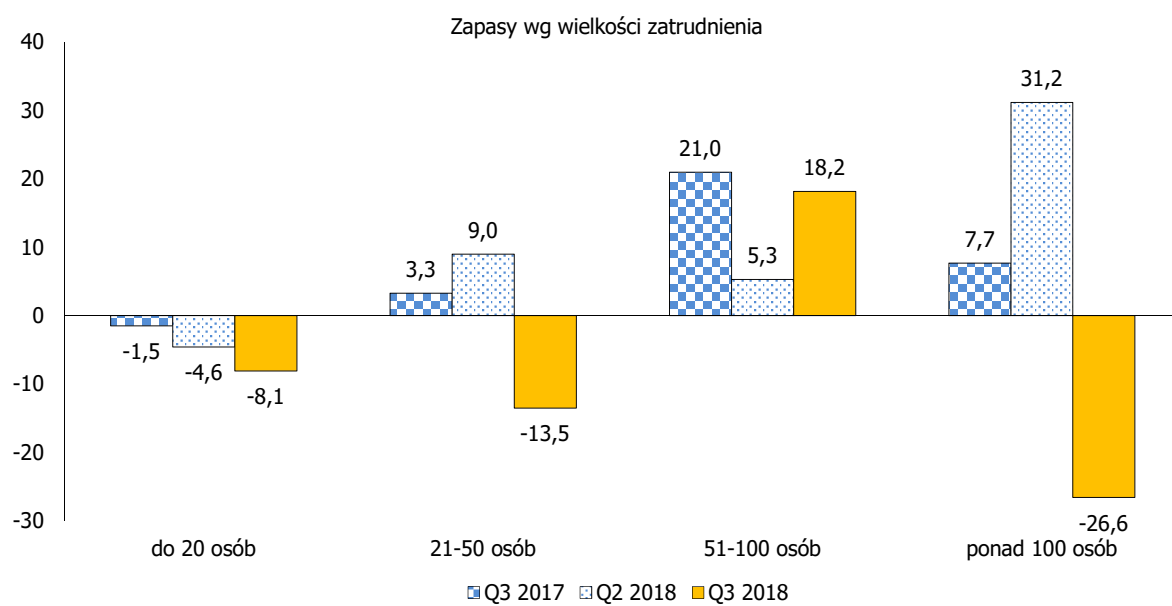
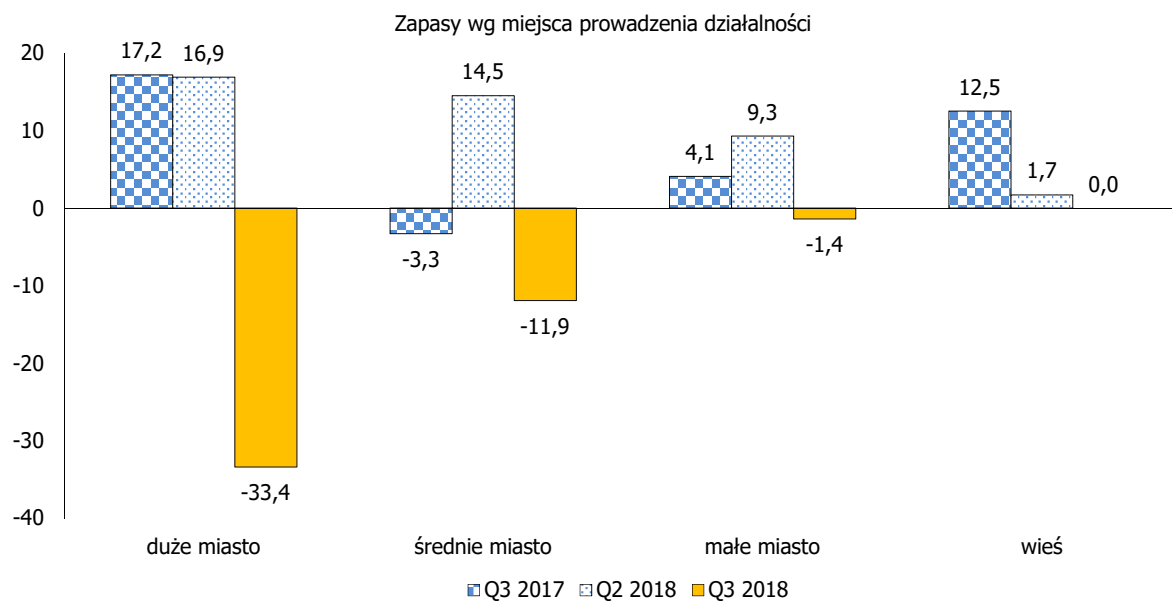

ZAPASY

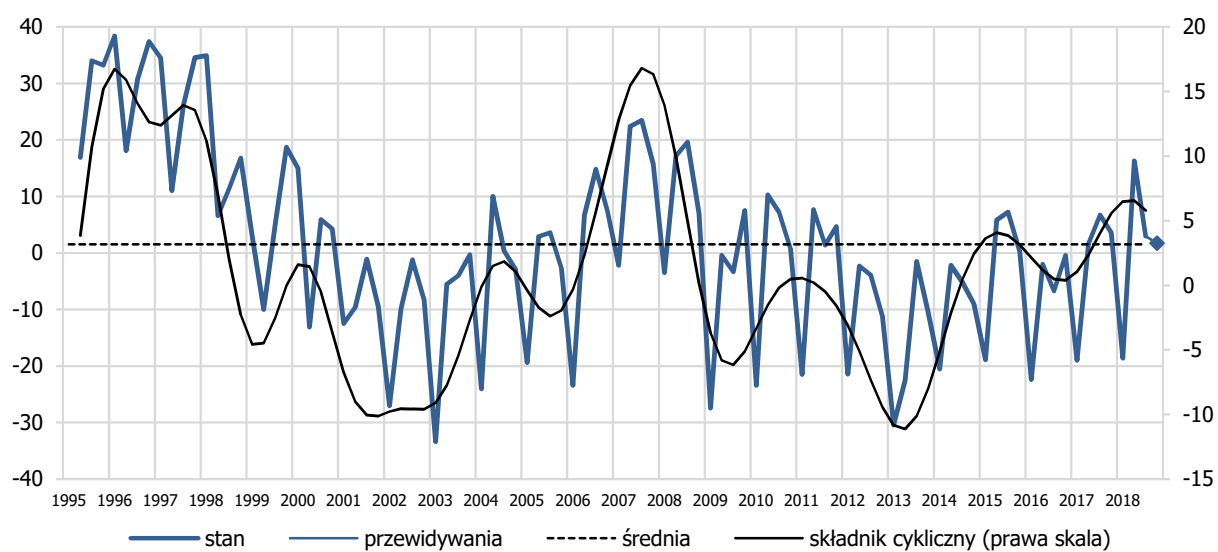

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	26,4	21,1	14,3	24,9	11,3	8,7
2. brak zmiany	53,6	57,9	61,8	60,9	66,5	65,8
3. spadek	20,1	21,1	23,9	14,2	22,2	25,6
saldo (1.-3.)	6,3	0,0	-9,6	10,7	-10,9	-16,9

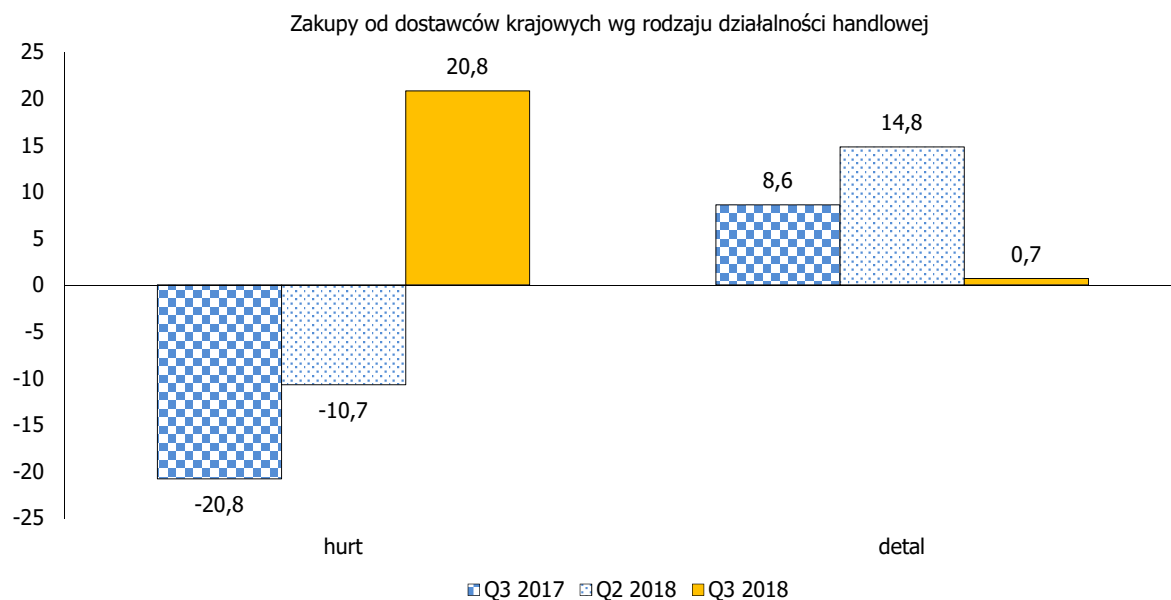

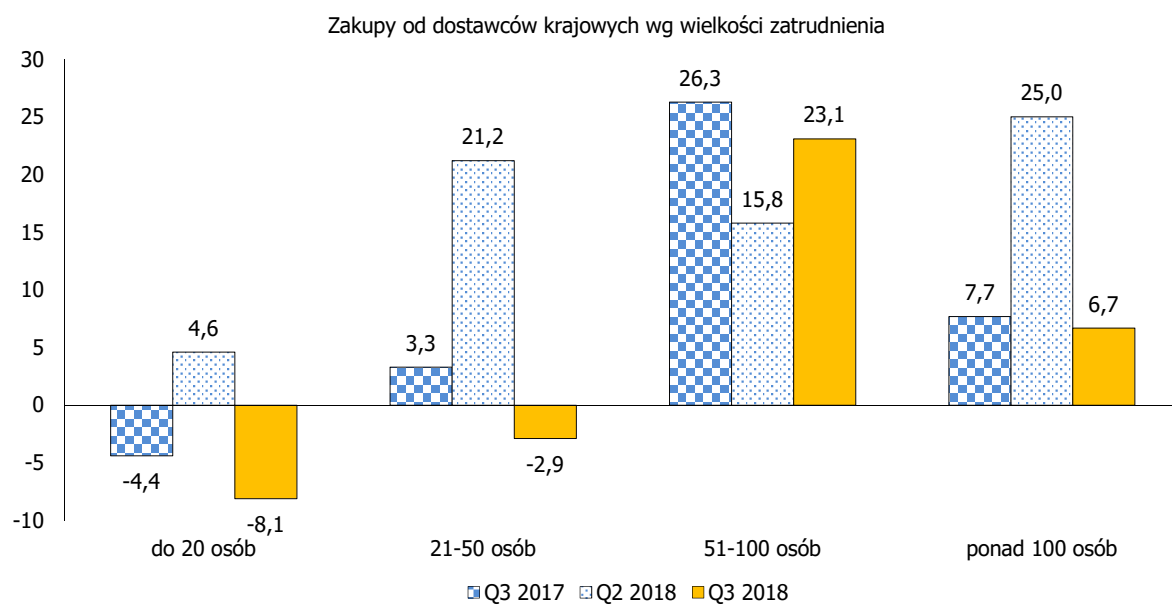
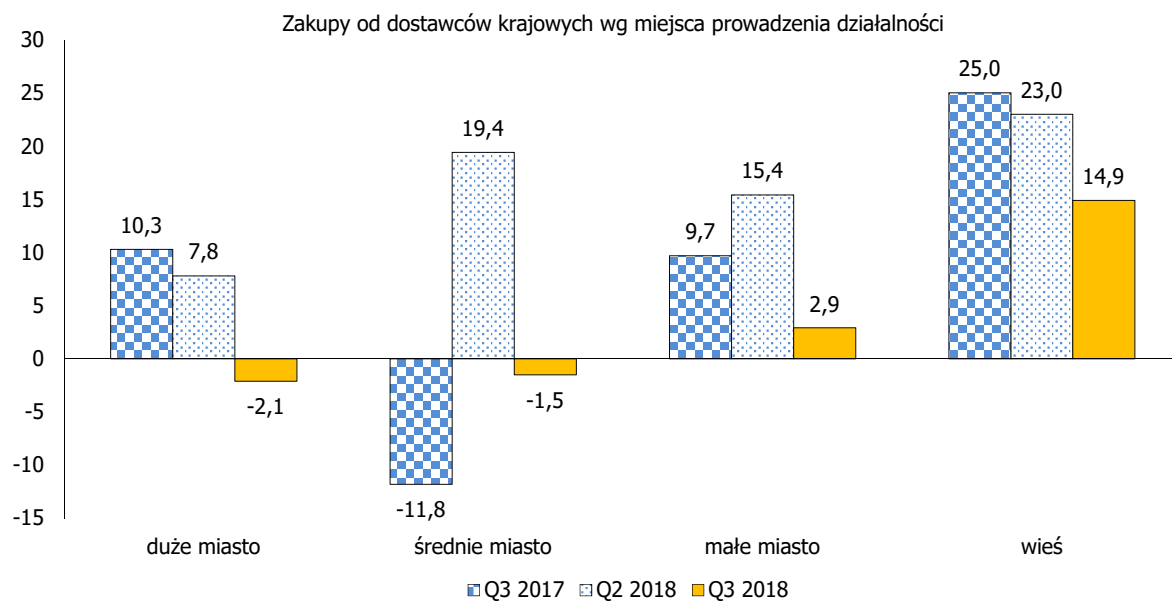

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

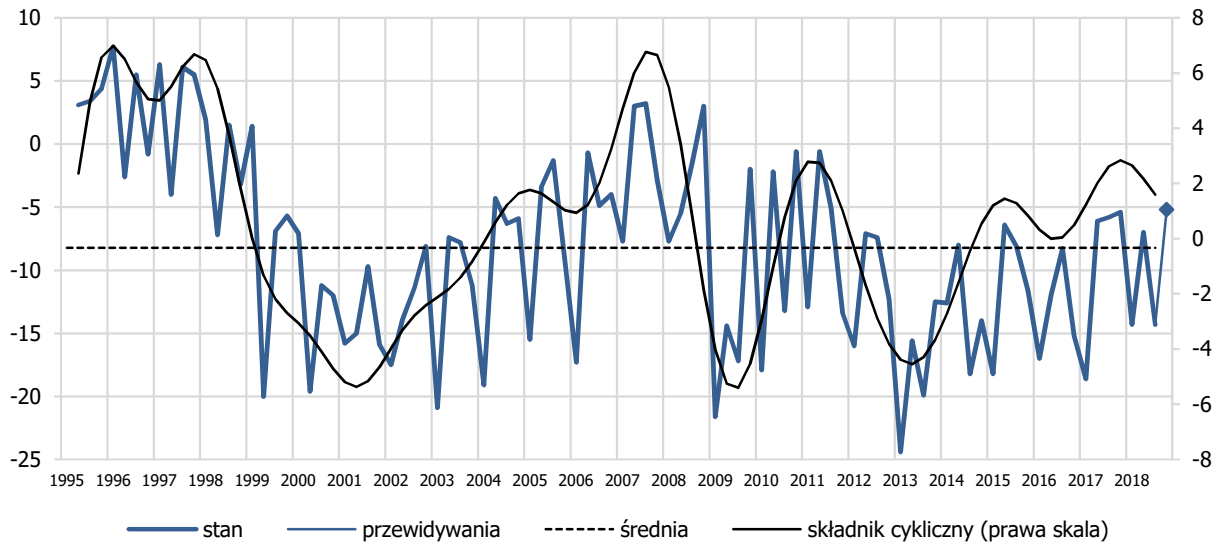
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	22,6	24,6	11,9	27,0	21,1	19,4
2. brak zmiany	61,5	54,4	57,6	62,3	60,8	62,9
3. spadek	15,9	21,0	30,5	10,7	18,1	17,7
saldo (1.-3.)	6,7	3,6	-18,6	16,3	3,0	1,7

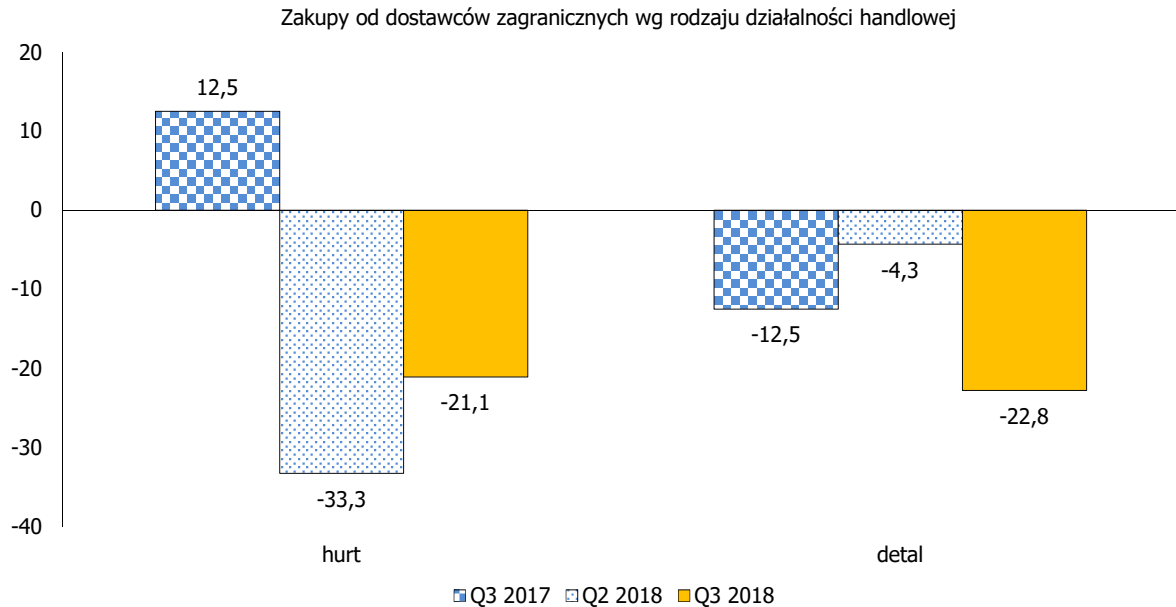

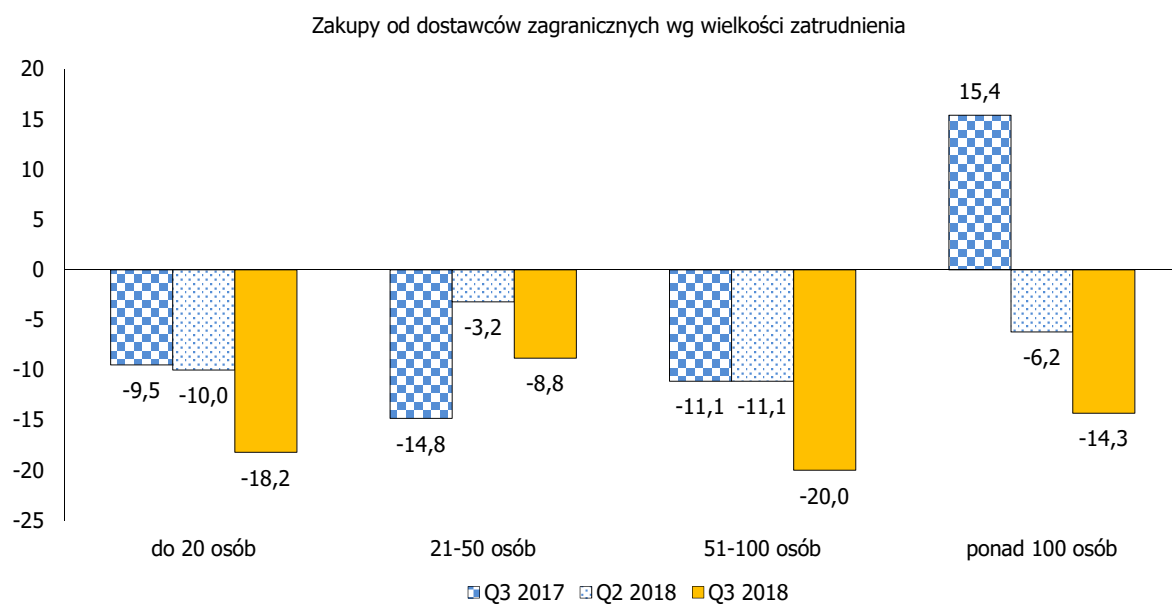
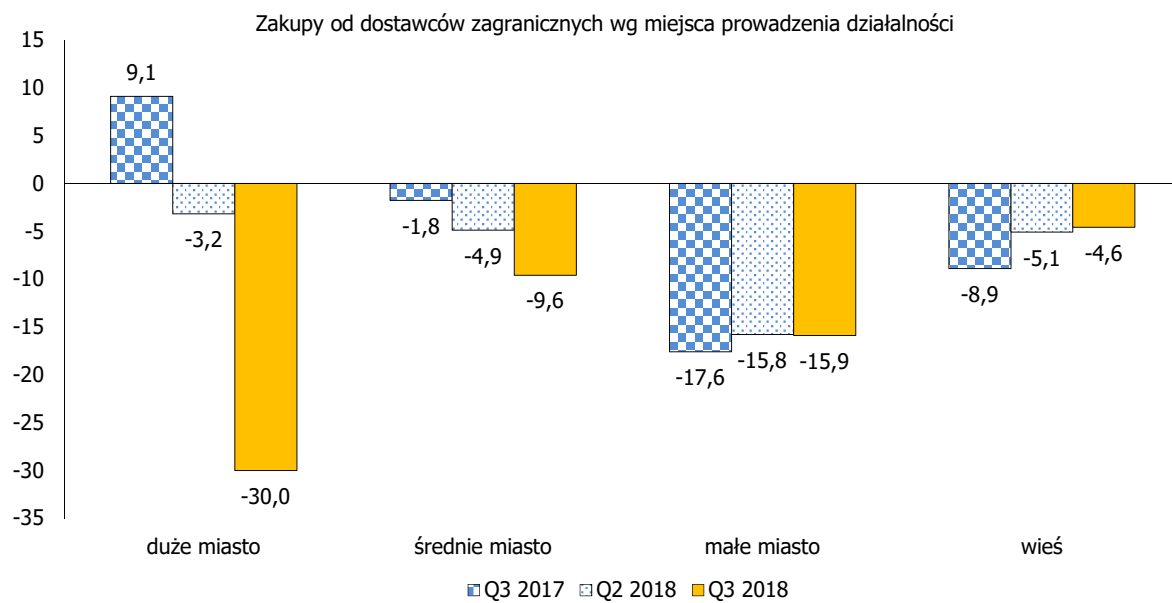

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

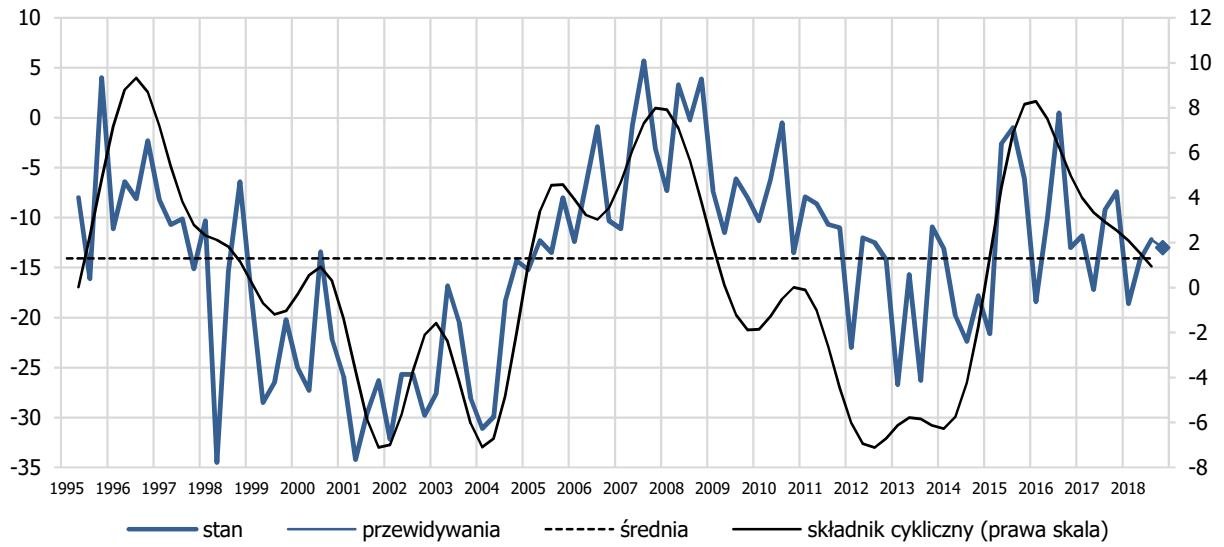

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	12,0	13,3	9,2	7,5	9,0	<i>10,3</i>
2. brak zmiany	70,2	68,0	67,3	78,0	67,6	<i>74,2</i>
3. spadek	17,8	18,7	23,5	14,5	23,3	<i>15,5</i>
saldo (1.-3.)	-5,8	-5,4	-14,3	-7,0	-14,3	<i>-5,2</i>

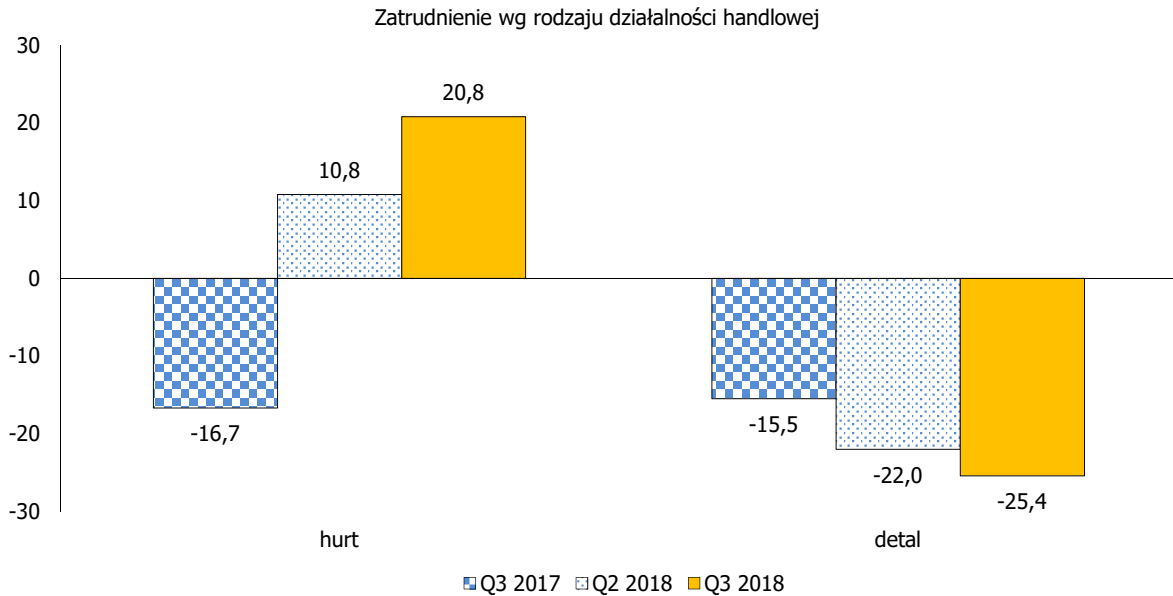

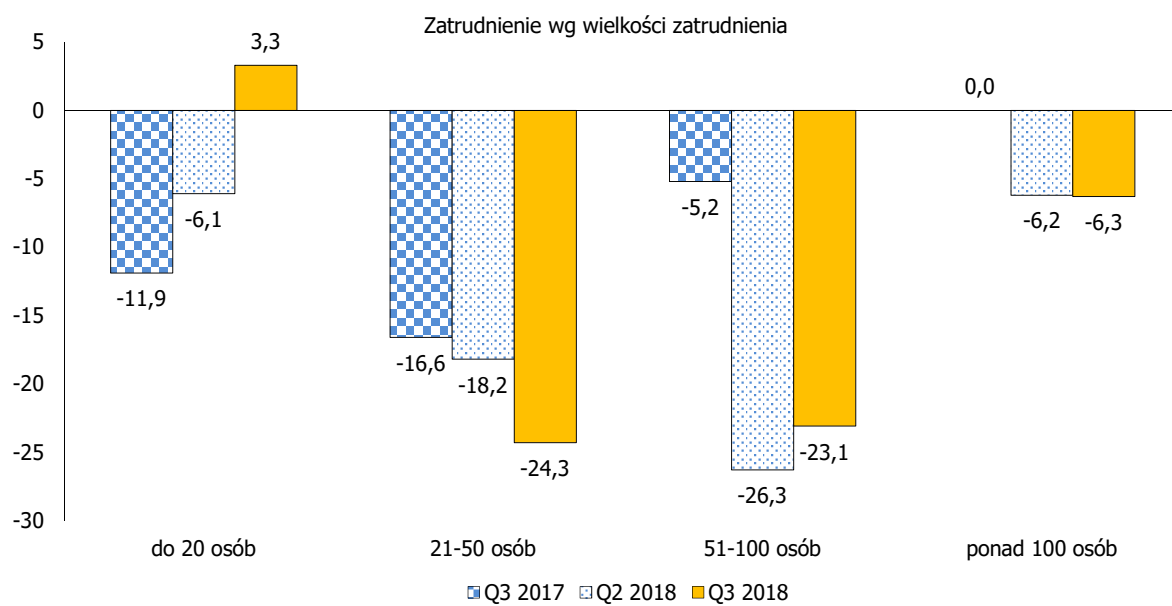
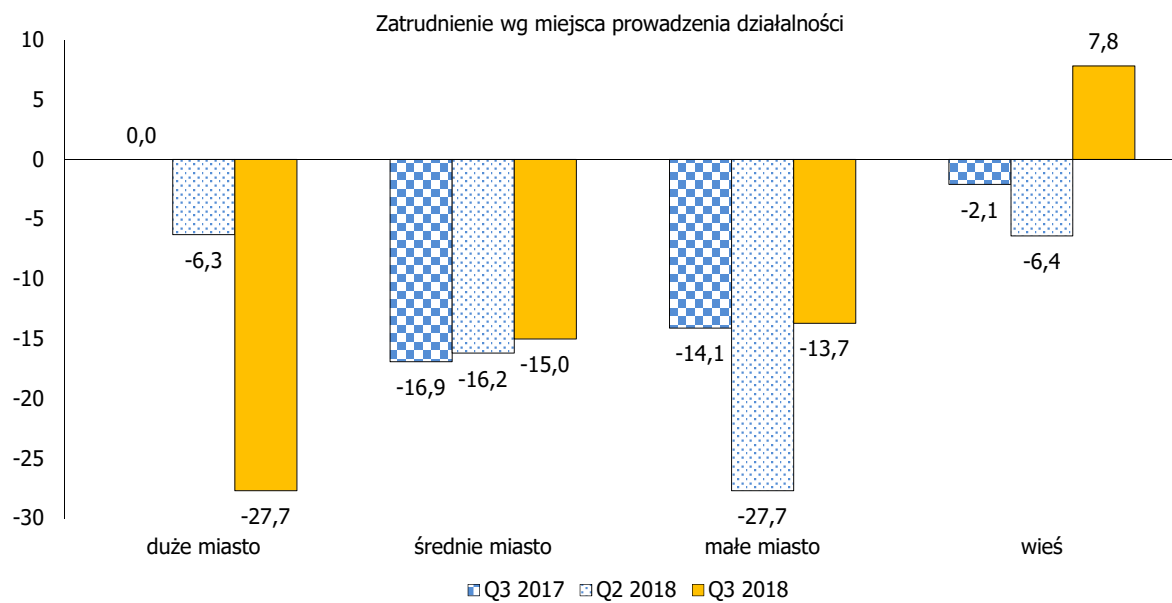

ZATRUDNIENIE

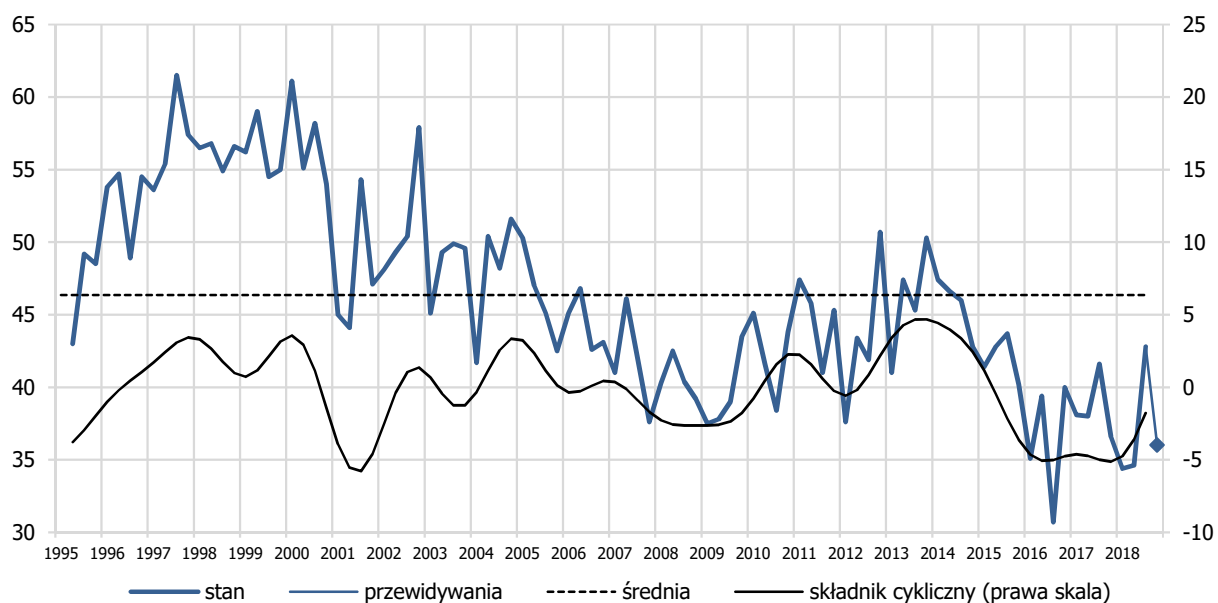

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	13,9	15,7	12,5	8,7	12,1	7,9
2. brak zmiany	63,0	61,2	56,4	68,4	63,6	71,1
3. spadek	23,1	23,1	31,1	22,9	24,3	20,9
saldo (1.-3.)	-9,2	-7,4	-18,6	-14,2	-12,2	-13,0

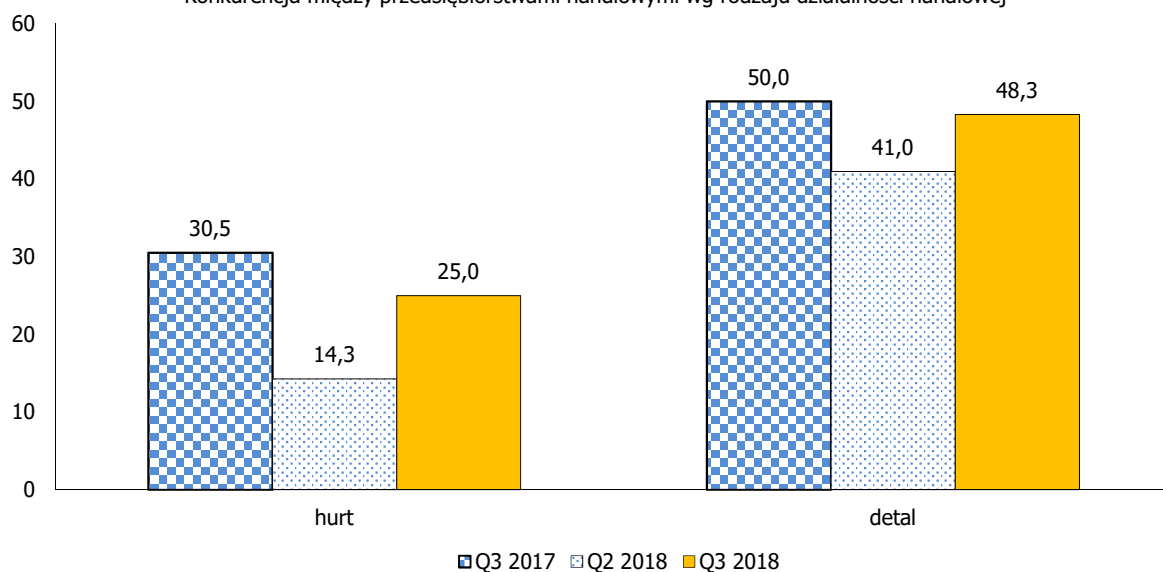

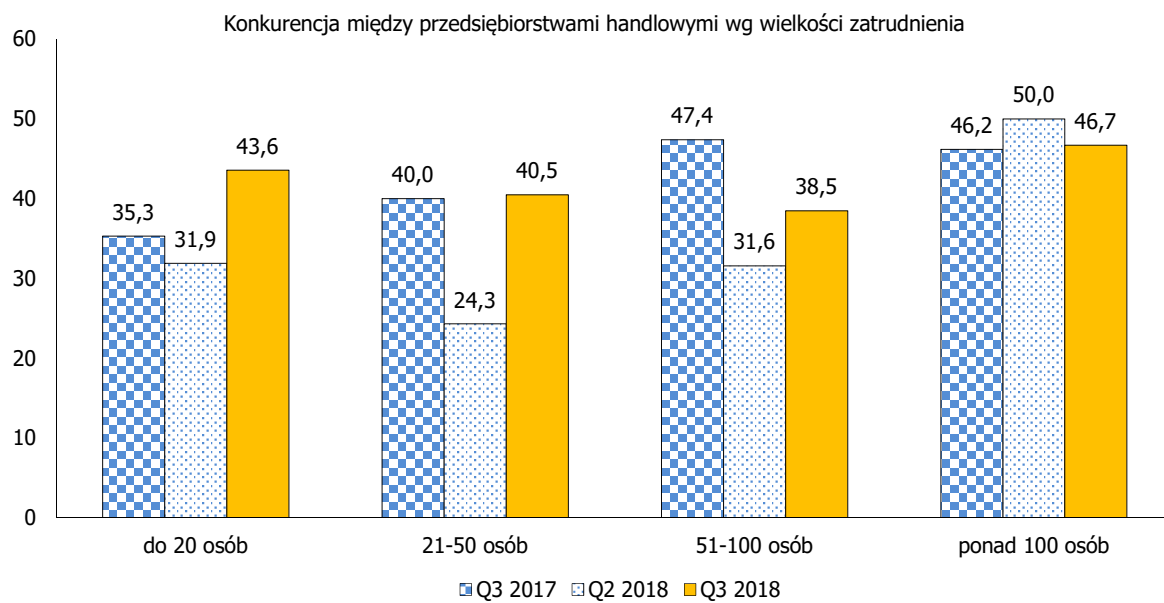
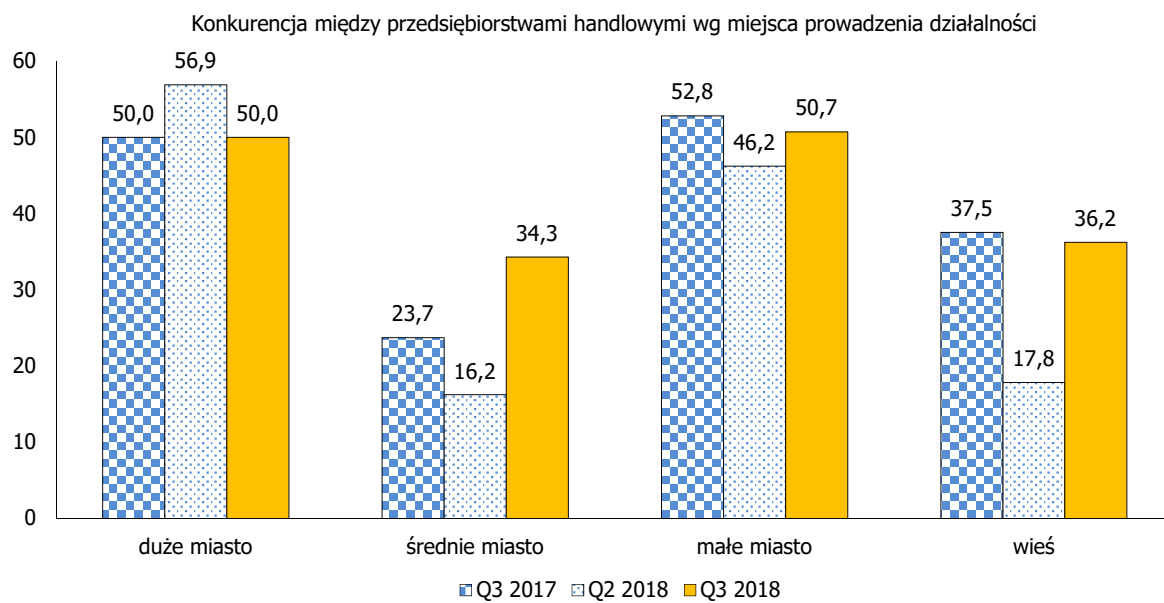
KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

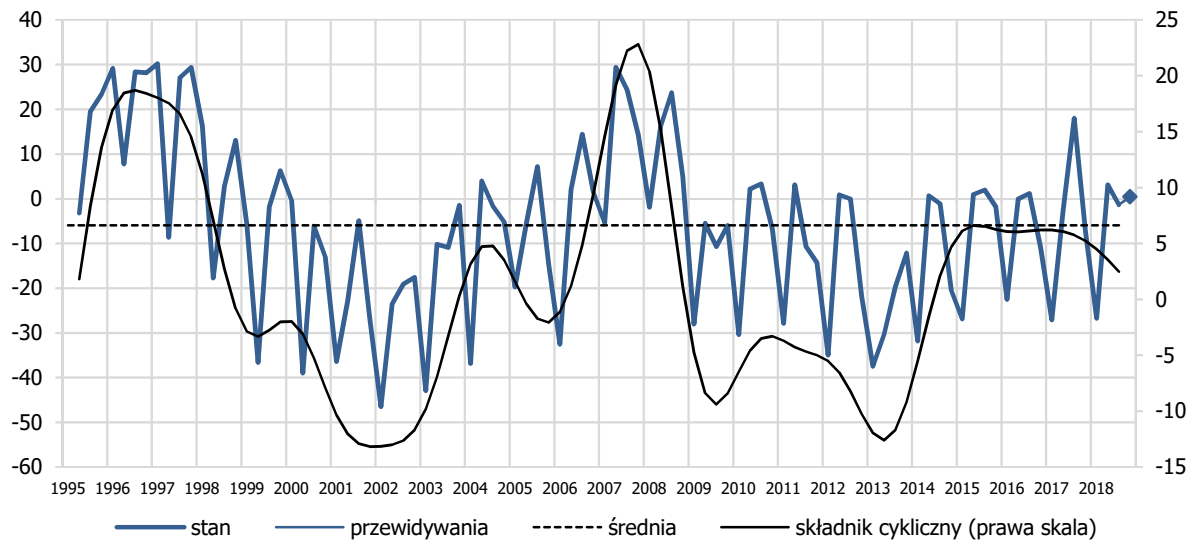
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	42,4	37,8	35,5	36,6	43,2	<i>36,4</i>
2. brak zmiany	56,7	61,0	63,4	61,4	56,4	<i>63,1</i>
3. spadek	0,8	1,2	1,1	2,0	0,4	<i>0,4</i>
saldo (1.-3.)	41,6	36,6	34,4	34,6	42,8	<i>36,0</i>

Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg rodzaju działalności handlowej

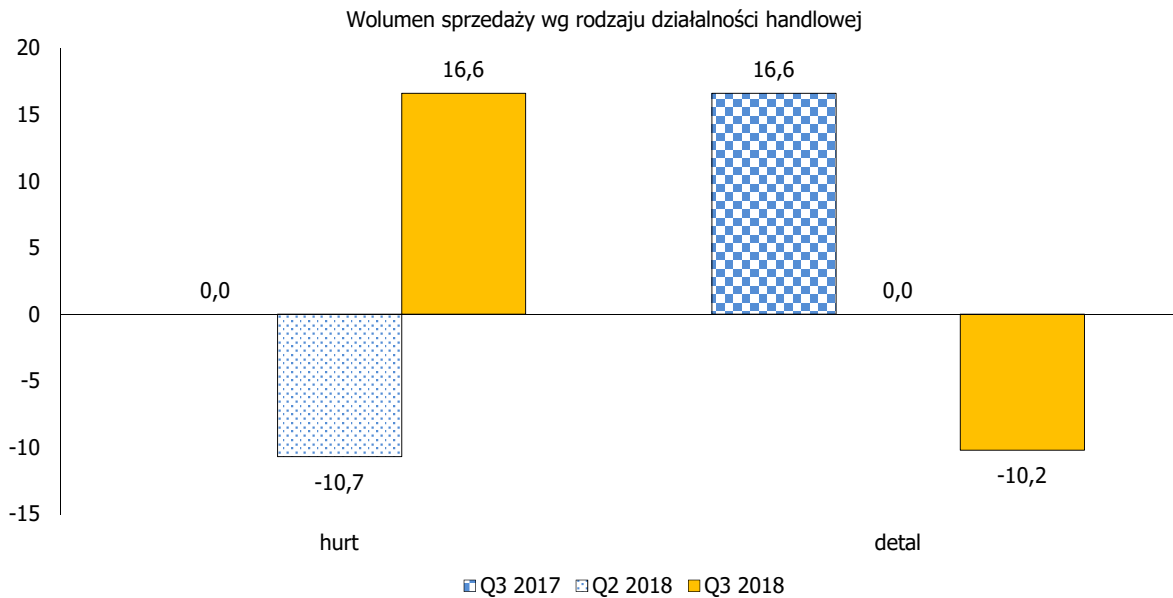

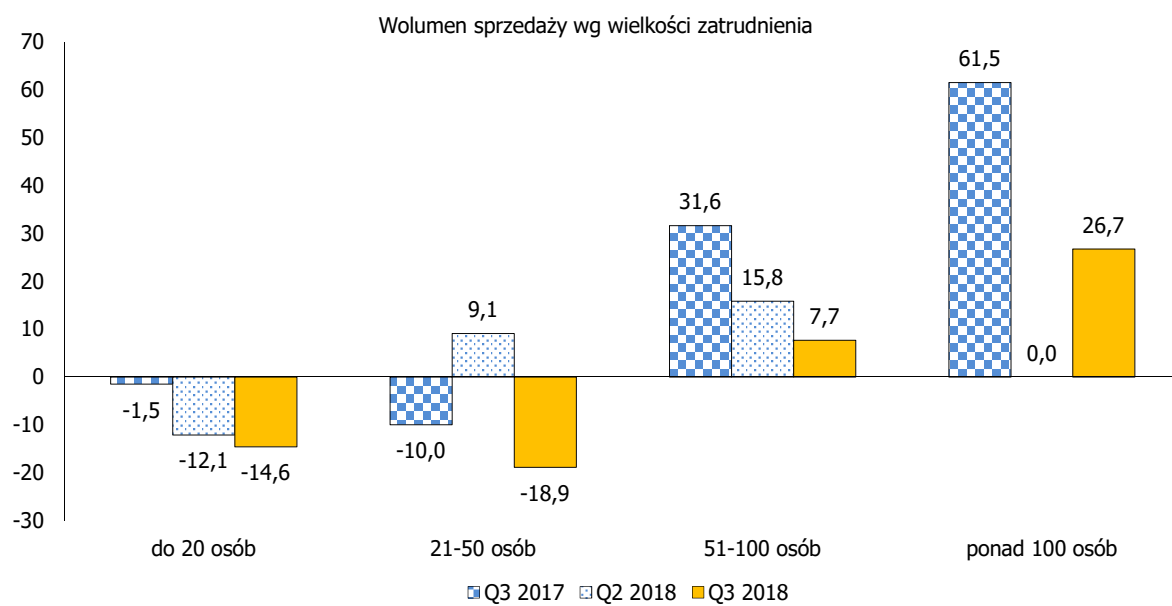
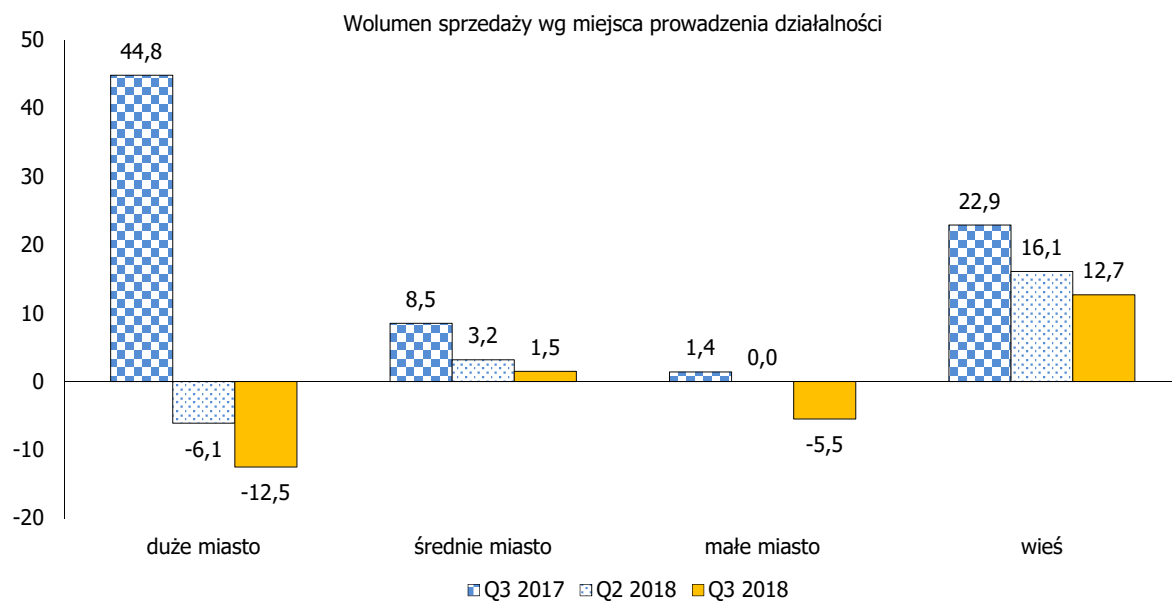

WOLUMEN SPRZEDAŻY

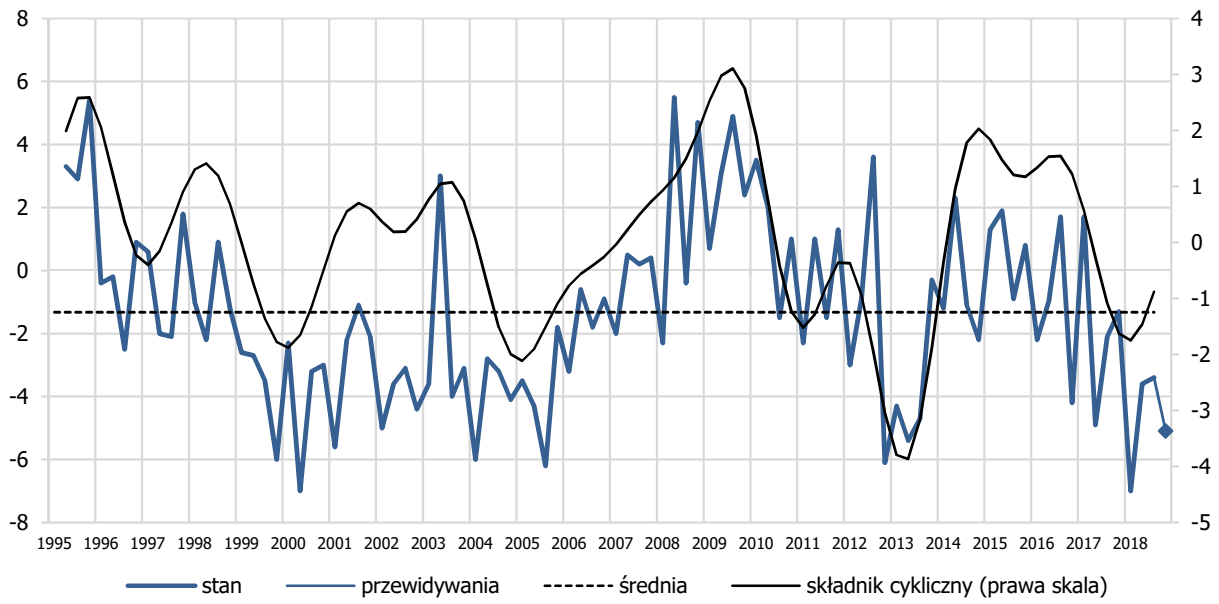
warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	39,3	24,9	15,4	28,7	23,3	21,6
2. brak zmiany	39,3	43,0	42,5	45,7	52,1	57,2
3. spadek	21,3	32,1	42,1	25,6	24,6	21,2
saldo (1.-3.)	18,0	-7,2	-26,7	3,1	-1,3	0,4

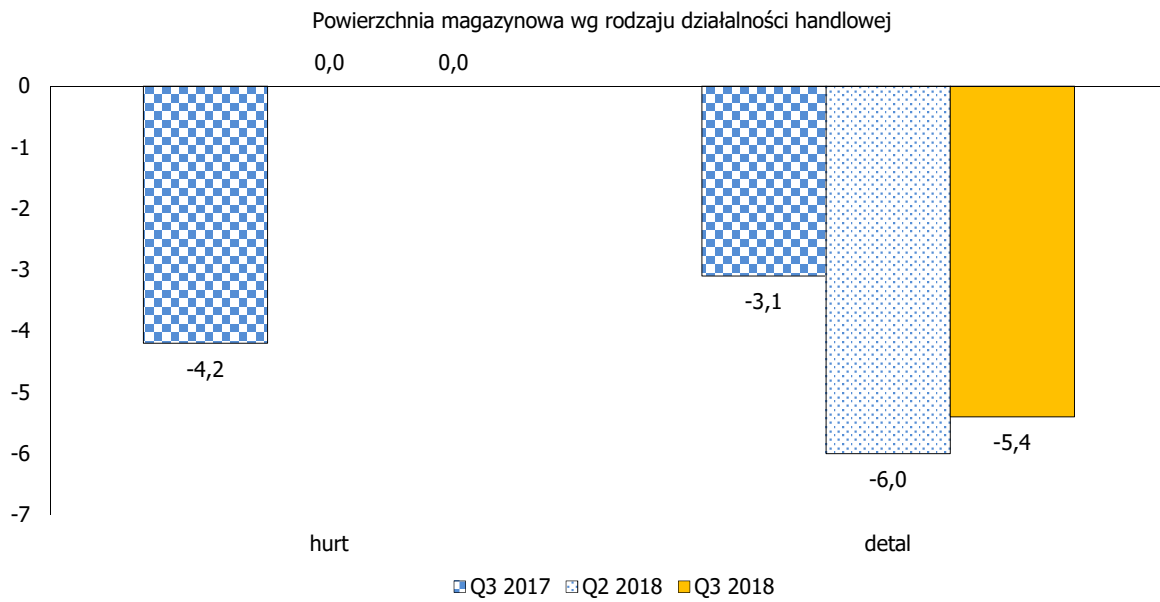

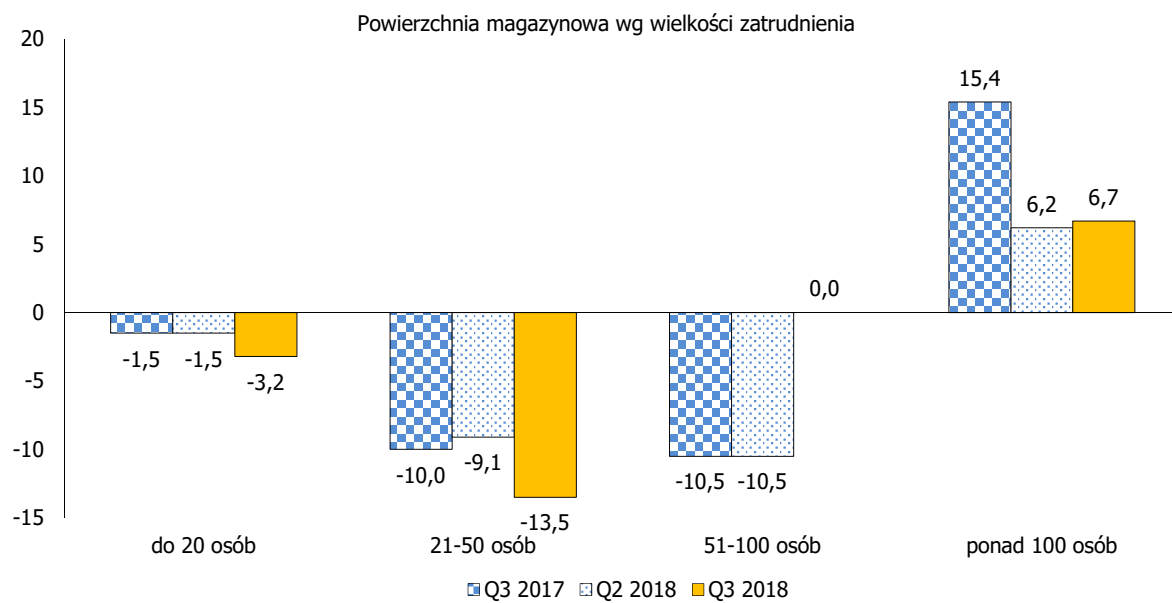
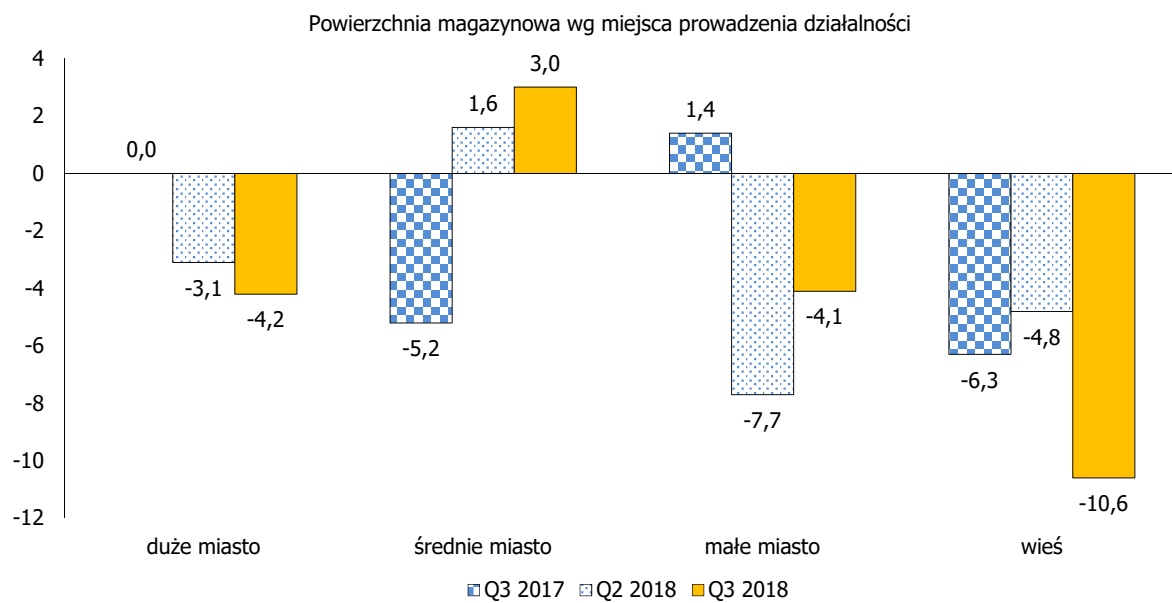

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

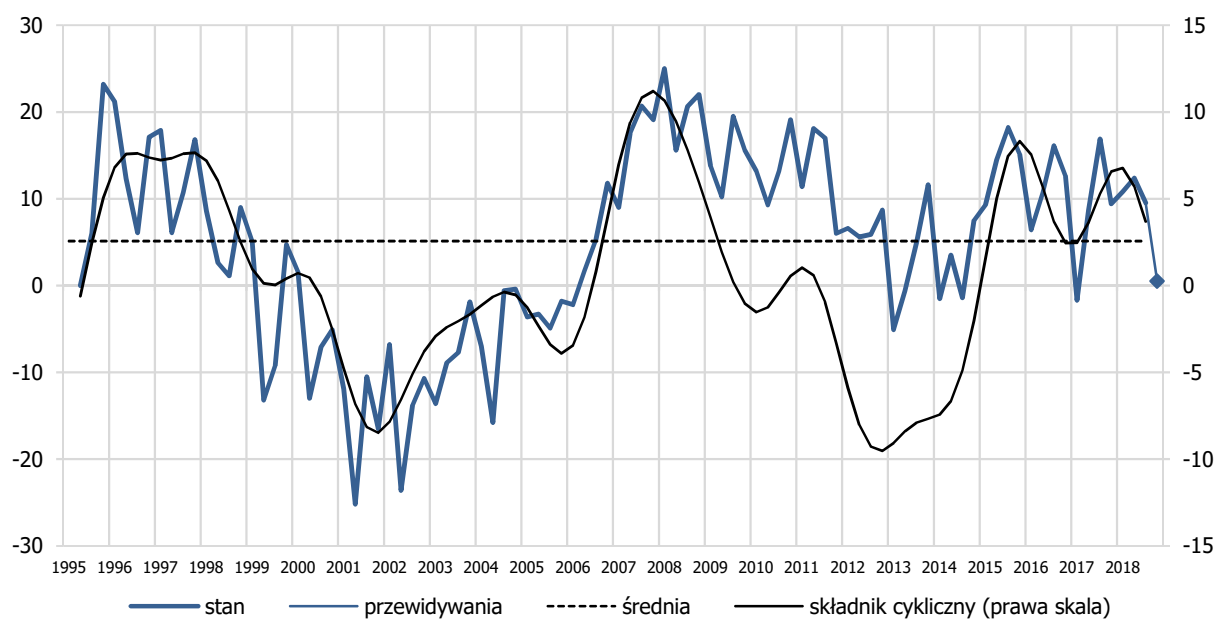

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. wzrost	4,2	5,2	2,2	4,7	1,7	2,1
2. brak zmiany	89,5	88,3	88,6	87,0	93,2	90,7
3. spadek	6,3	6,5	9,2	8,3	5,1	7,2
saldo (1.-3.)	-2,1	-1,3	-7,0	-3,6	-3,4	-5,1

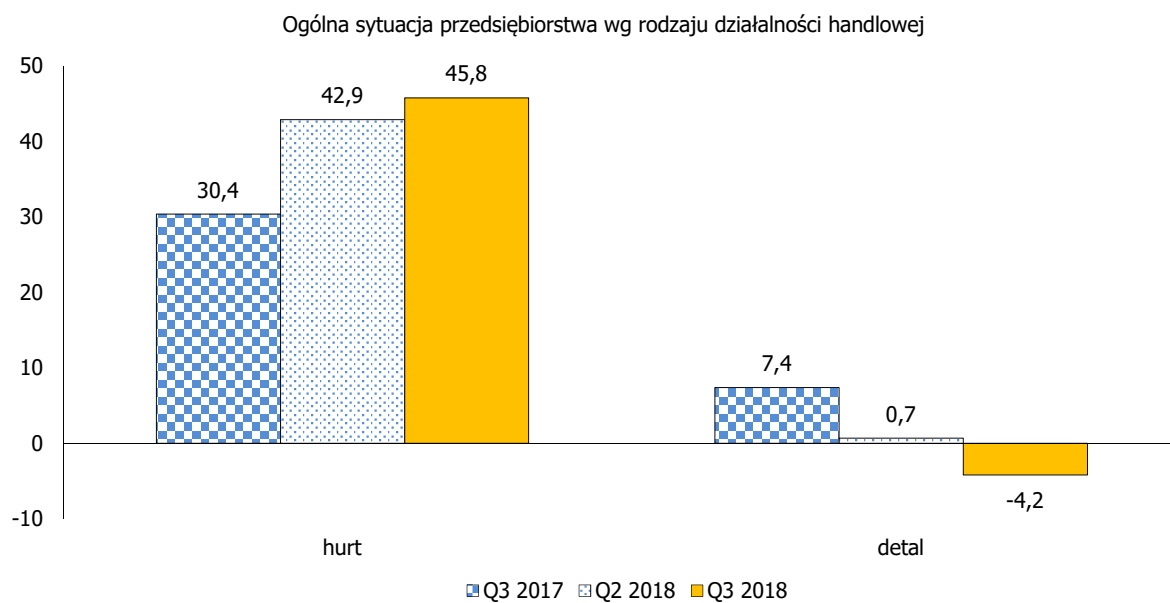

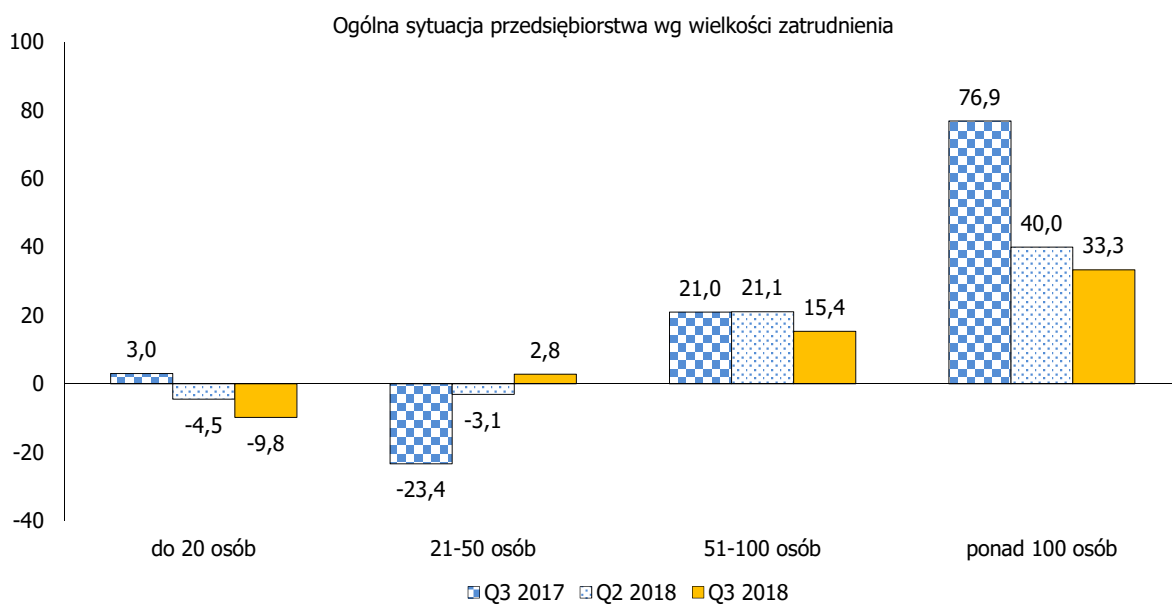
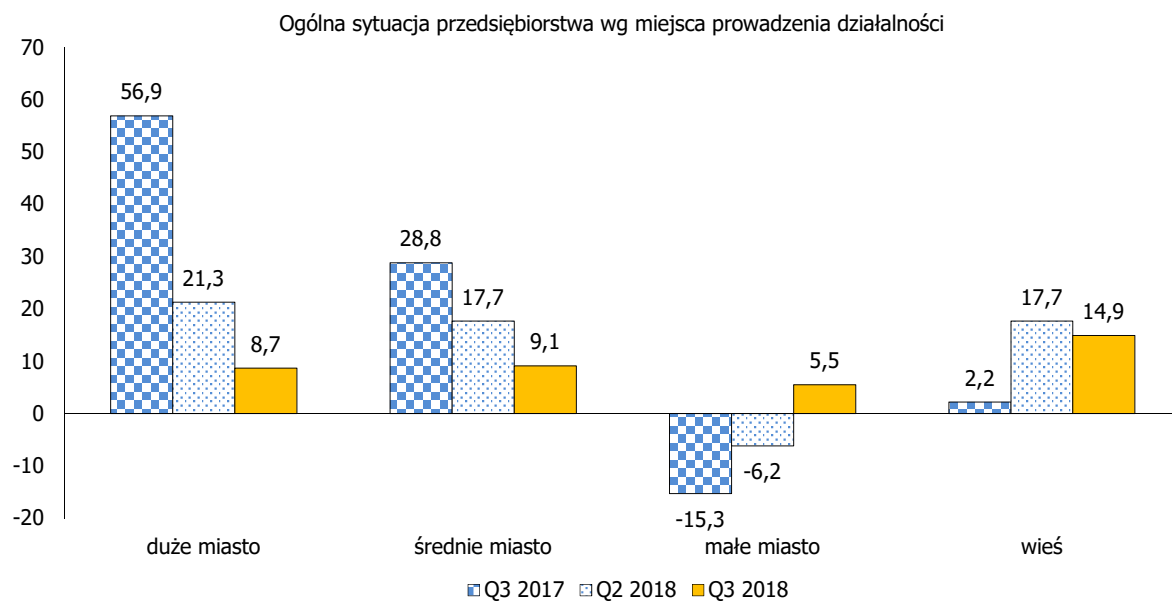

OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
1. dobra	32,9	25,7	25,0	27,6	21,9	16,4
2. średnia	51,1	58,0	60,8	57,2	65,7	67,7
3. słaba	16,0	16,3	14,2	15,2	12,4	15,9
saldo (1.-3.)	16,9	9,4	10,8	12,4	9,5	0,5

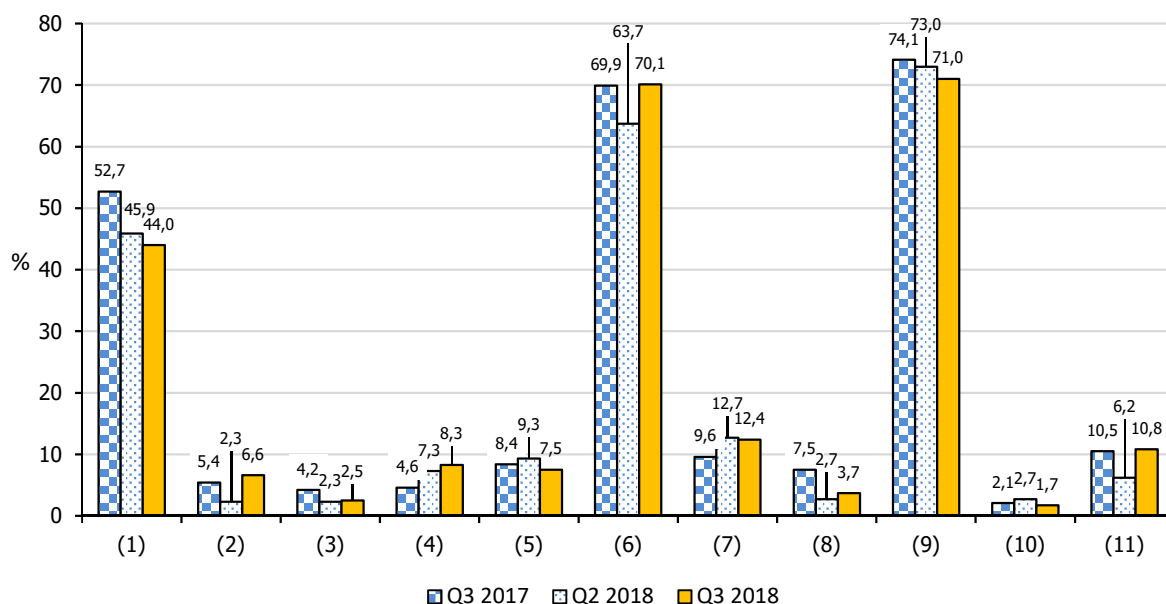

CENY TOWARÓW

	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018
1. wzrost	47,2	62,6	50,7	49,0	57,9
o więcej	19,4	16,5	15,8	8,4	18,5
o tyle samo	19,8	32,5	24,4	27,7	30,0
o mniej	16,2	13,6	10,5	12,9	9,4
2. brak zmiany	44,3	35,8	45,5	47,0	38,2
3. spadek	8,4	1,6	3,8	4,0	3,9
saldo (1.-3.)	38,8	61,0	46,9	45,0	54,0

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

In the 3rd quarter of 2018 business situation in the trade sector improved. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly increased by 3.3 pts to 3.2 pts. It is now 6.2 pts up from the respective 2017 figure, and 3.6 pts from the third-quarters' average over the last ten years, which amounts to -0.4 pts. The balances of changes in overall standing of trading enterprises and of their financial situation also increased. The surveyed traders expect their trading activity to deteriorate somewhat over the next two quarters.